№ 47. Otrdeen, 12. junijâ. 1901.

Isnahk diwreis nedelâ.

Redakzija un ekspedizija: Jelgawâ, Kangihseru eelâ № 14.

Sludinajumi maksâ 8 kap. par sihku rakstu rindiņu waj tâs weetu, preekschpusê 20 kap.

Latweeschu Awises.

Maksâ: Jelgawâ sanemot — par gadu 2 rbl. 20 kap., par pusgadu 1 rbl. 20 kap., par gada zeturksni 60 kap.; pa pastu peesuhtot — par gadu 3 rbl., par pusgadu 1 rbl. 60 kap., par gada zeturksni 90 kap.

„Latw. Aw." war apstellet un sludinajumus nodot:

Jelgawâ: Ekspedizijâ, Kangihseru eelâ № 14. **Leepajâ:** E. Voegedinga grahm. pahrd., pee tirgus platscha; M. Petersona grahm. pahrd., Julianes eelâ № 40· Splihtes pahrd., Seena eelâ № 1; Rumberga namâ, Jaunajâ Juhrmalas eelâ № 12; Sihmana-Ruhjes grahm. pahrd., Bahnuscha eelâ № 36; M. Sehrdeena pahrdotawâ, Bahnuscha eelâ № 12; strahdneeku namâ pee ostas. **Bauskâ:** Drengera, K. Stepermana un Leitlanta pahrdotawâs. **Tukumâ:** J. Birsgala grahm. pahrd. **Talsôs:** H. Towa grahm. pahrd. **Kuldigâ:** Besthorna grahm. pahrd. **Wentspilî:** Antmana grahm. pahrd. **Saldû:** Fr. Kruhmina un A. Ringait-Wehsa gr. pahrd.

80. gada-gahjums.

„Latw. Aw." war apstellet un sludinajumus nodot:

Dobelê: Aumala grahmatu pahrdotawâ. **Wez-Aizê:** Akermana grahmatu pahrdotawâ. **Schagarê:** Itzigsohna leelnoguldituwâ. **Rigâ:** Häckera drukatawâ, Palejas eelâ № 3; Hörschelmana grahmatu pahrdotawâ, Leelâ Smilschu eelâ № 29; Kapteina grahmatu pahrdotawâ, Leelajâ Kehninu eelâ № 10; Freija grahmatu pahrdotawâ, Leelajâ Kehninu eelâ № 28; Altberga grahmatu pahrdotawâ, Akmenu eelâ № 15. Apstellejumus peenem bes tam ari wehl daudz zitas grahmatu pahrdotawas, draudschu mahzitaji un ziti „Latweeschu Awischu" labwehli Kursemê un Widsemê.

Selts.

(Turpinajums.)

Bez schahdas selta masgaschanas peekopj pasaulê ari selta rakschanu kalnôs, starp zitu ari pee mums Urala kalnôs. Kamehr wehl preesch maz gadeem tik weena desmita dala no wisa selta tapa eeguhta ar selta dsihslu rakschanu kalnu klintîs, tamehr pehdejâ laikâ daschâs semês dabun schahdâ weidâ trihs zeturtas dalas no wisa selta. —

Kalna raktuwju darbs loti gruhts, jo tur wajadsigs raktees zeetâs klintîs, dsiki jo dsiki semes apakschâ, daschbrihd pat lihdz 20 asu dsiki. Pats par sewi protams, ka ar weenkahrscheem steeneem un kalteem zeetajeem akmeneem neka nepadarisi, kadehl ari tur leeto dinamitu, kuram daudz, daudz wairak spehka, nekâ weenkahrscham schaujamam pulwerim. To dara tâ: ar sewischkeem tehrauda urbjameem rihkeem isurbj tur akmenôs dsilus zaurumus un tanîs eeleek dinamita patronas ar degleem. Kad patronas eeliktas, zaurumus ruhpigi aizmuhrê ar mahleem, tikai degla gali ween paleek ahrâ. Tos nu sazeen weenâ mesglâ un tad aizdedsina. Tiklihdz tas padarits, wisi strahdneeki noslehpjâs droschâ weetâ. Drihz jau ari zaur degleem uguns noteek pee patronâm un tâs sprahgst ar leelisku trokšni un rihbeenu. Wisus kalnôs eeraktos gangus pilda tad uz reis smirdoschi duhmi. Tiklihdz tee drusku noklihst, weens no ismanigakeem strahdneekeem waj ari pats usraugs eet un ispehti, waj wisas dinamita patronas pateescham issprahguschas. Tiklihdz kâ weena patrona palikusê wesela, turpat tuwumâ urbj zitu zaurumu un sprahdsina gaisâ. No satrizinajuma ween issprahgst ari atlikusê patrona. —

Pehz tam strahdneeki sahk atdausit akmenus ar saweem keileem. Nelaime, ja kahda patrona palikusê neissprahgusê, jo pehz diwi- trim keiļu zirteeneem patrona sprahgst, kur tuwumâ stahwoschee strahdneeki teek waj eewainoti, waj pawisam nonahweti. — —

Sadrupinatos akmenu gabalus saber leelâs milsu peestâs, kur tos ar maschinu palihdsibu saboersch masakus, tad saber ihpaschôs tschuguna dsirnawu akmenôs, kuri tos samak par milteem. Milti birst, gluschi kâ is sudmalu akmineem, uz platas siles, kas apklahta ar wara plahtèm, kuras pahrwilktas ar dsihwsudrabu. Milti slihd pa wara plahtèm lejup, bet selta dalinas sasuhz sewî dsihwsudrabs. Wehlak to nokasa no plahtèm, isgarina ugunî un dabun seltu.

Bez augschâ mineteem ir wehl daudz zitadi lihdzekli, kâ seltu, sewischki ar maschinu palihdsibu, isdabut kimiskâ zeklâ, bet tâ ka lihdz ar to buhtu jaapraksta sihki maschinas, kimiskas weelas un t. t., kas lasitaju daudz neko neintresetu, tad labak pahrejam sche teeschi uz selta raktuwju strahdneeku dsihwi. —

Selta razeji sadalâs diwôs weidôs: tahdôs, kas strahdâ ar raktuwju ihpaschneeka instrumenteem un tahdôs, kas, sadewuschees ihpaschôs pulzinôs, strahdâ paschi ar saweem instrumenteem uz raktuwju ihpaschneeka eerahdita semes gabala. Pehdejee atdod sawu seltu ar swaru raktuwju kantorî. —

Seltu rakt dodâs netik ween paschas Sibirijas eedsihwotaji, bet ari daschi iz Eiropas-Kreewijas. Pehdejâ laikâ dara leelu konkurenzi Kreewu strahdneekeem Kihneeschi, kas pahrteek ar smeekligi semu algu. — Strahdneeku dereschana noteek rudenî, pehz beigteem lauku darbeem. Schaî noluhkâ selta raktuwes issuhta uz Sibirijas pilsehtâm un leelakeem zeemateem ihpaschus pilnwarneekus, wini noslehdz ar strahdneekeem kontraktus, atnem pases, isdod to weetâ ihpaschas zeka biletes un ismaksâ rokas naudu. — Kontraktôs teek usrakstits, kad strahdneekeem jaeeronâs raktuwês, lihdz kahdam laikam jastrahdâ, kahds darbs jadara, zik par to teek maksats, kahds buhs usturs un daschi ziti nosazijumi. —

Deemschehl ne weenmehr ismaksâ rokas naudu naudâ un bez tam strahdneekeem pascheem. Gandrihz weenmehr aissuhta wismaz leelako daļu no schis naudas uz pagastu, kuram strahdneeki nodokļus parahdâ. — Ja kahdâ weetâ semneeki nesamaksâ kahdu gadu nodokļus, pagasta skrihweris aisraksta uz selta raktuwèm, lai atsuhta pilnwarneekus un — sin, tâ sakot, ar waru peespeest pagasta lozekļus, lai eet un lihgst. Par schahdu zenschanos tam, sinams, atlez ari kas no selta raktuwju ihpaschneekeem. — Daļa no rokas naudas teek no pilnwarneekeem ari spirtâ isdota, pee kam tee winu aprehkina labi dahrgi.

Agrak, kad wehl nebija laba dalа no Sibirijas dselszeļa gatawa, kad strahdneeku bija maz, bet selta raktuwju eerihkotaju daudz, tad rokas naudas isdewa 100 lihdz 150 rubļu, bet tagad tikai 15 lihdz 30 rubļu, daschbrihd 10 un nereti ari nemaz nedod, lai gan strahdneeki loti dsenâs pehz rokas naudas, tadehl ka ta tatschu ir weenigâ leelakâ summina, kuru strahdneeki dabon, tâ sakot, mahjâs buhdami. —

Pehz kontrakta noslehgschanas strahdneeki dodâs mahjup un saronâs atkal sinamâ deenâ kahdâ no pilnwarneeka noteiktâ weetâ. — Tur tos sagaida no selta raktuwèm issuhtiti usraugi un wed partijâm uz tureeni. Kâ usturu strahdneekeem isdod maisi un tehju, waj ari 15—20 kap. naudâ. Maises weetâ isdod ari sukarus (kâ saldateem), pee kam strahdneekeem janostaigâ katru deenu ne masak kâ 25—30 werstes. — Pats par sewi protams, ka galâ notikuscheem wineem netik ween apawi, bet ari drehbes pa leelakai daļai noplihsuschas. No kantora isdod tad jaunus uswalkus un apawus, uz algas rehkina, bet schis leetas atkal labi dahrgi aprehkina . . .

Usturs, kuru kantoris dod, naw peeteekoschs; strahdneekeem japeepehrk weenmehr schis un tas klaht no raktuwes bodes, kuru sinams tur pats ihpaschneeks, pee kam zenas par wisu ko usliktas loti sahlitas. — Bet daudz wairak naudas iseet strahdneekeem slepeni peewesto spirtu pehrkot (pehz likuma brandwihnu naw brihw pahrdot ne raktuwês, ne ari tuwak nekâ 50 werstes no raktuwes). — Daudzi spehlê un — paspehlê kahrtîs un zitâs laimes spehlês. —

Labakâs un bagatakâs selta raktuwês uszeltas preesch strahdneekeem ihpaschas kasarmes, bet pa leelakai daļai teem jadsihwo schkuhnôs, bez grihdas, bez gaismas, bez swaiga gaisa, netihrumôs, blakschu un zitu kukaiņu starpâ. Gar seenâm schahwet isschautas drehbes un auti wehl jo wairak pawairo strahdneeku dsihwoklu nelahgo gaisu. — Naw brihnums, ka wiss kopâ: nelahgee dsihwokli, wahjâ bariba, gruhtais darbs, wisa behdigâ apkahrtne un ilgas pehz dsimtenes drihz jo drihz samaitâ strahdneeku weselibu! Sewischki isplatitas selta raktuwês sekoschas slimibas: tihsus, kaulu sahpes (reimatisms), zinga, kruhschu- un mahgas slimibas, wispahreja spehku suschana u. t. t. Jo beeschi atgadâs ari cewainojumi un lozekļu sadragajumi maschinâs. —

Darba alga tur daschada, raugotees uz to, kurâ weetâ atronâs selta raktuwe, t. i. waj tahlu no tuwakâm apdsihwotâm weetâm, waj tuwu un waj strahdneeks proti kahdu amatu. Wisaugstako deenas algu dabon kaleji, schloseri, galdneeki (dischleri), stakļa puischi u. t. t. — Weenkahrschi strahdneeki dabon zaurmehrâ deenâ tik 35—75 kap. Par leelako selta graudu salasischanu maksâ sewischku algu: $1^1/_2$—2 rubļi par solotniku, bet tâ ka slepeni selta atpirzeji maksâ wairak, tad strahdneeki mehdz seltu slehpt un to sahnus pahrdot. —

Usturu dod raktuwês saimneeks, pee kam pa leelakai daļai teek isdotas pulzineem pahrtikas weelas, kamehr ar ehdeenu pagatawoschanu nodarbojâs tâs strahdneeku seewas, kas dewuschâs wineem lihdz. Zaurmehrâ katris strahdneeks dabon par mehnesi: 2—3 pudi maises, swaigas waj sahlitas gaļas 30—45 mahrzinas, schahwetas gaļas 20—30 mahrzinas, putraimu 7—10 mahrzinas, sahls 3—4 mahrzinas, tauku $^3/_4$—2 mahrzinas, sweesta 1 mahrzinu, steegeļu tehjas 2—$2^1/_2$ mahrzinas. —

Paspahrnê.

Dsihwes nomalê.

Stahsts no E. Orschefko.

(Beigums.)

Auksa gaisma. Peekaituschâm bez meega azim Marina domiga skatijâs silajâ miglâ. Wina laikam ko atminejâs tehlojâs un baiļojâs. Azîs tai bij lasams brihscham preeks, brihscham nemeers. Peepeschi ta isdsirda aiz upes kleedseenu.

Kaut gan tas nebij nekas sewischks, jo no pilsehtas allasch atskaneja trokšnis, tatschu wina isskrehja no buhdas un apstahjâs uz tazina. Atskaneja wairak balsis un kleedseeni turpinajâs. Skanas nahza no dahrzneeka mahjas. Wehl daschi kleedseeni un — wiss nogrima atkal klusumâ un meegâ.

„Kas man par daļu?" Marina weegli pameta ar roku. Wina gribeja eedomatees, ka trokšnim dahrzneeka mahjâs naw nekahds sakars ar winas nemeera zehloni, ko ta pate neprata sew lahga isskaidrot. Wisu nakti winas galwâ jauzâs jaunibas drauga nesaprotamee wahrdi un tagad no jauna usmodâs atminâ.

„Par ko gan winsch domaja?" tschuksteja meitene. — „Kapehz winsch bij tik sawads? . . . Kaut kas tomehr buhs?"

Lija beess rudens leetutinsch. Marina eegahja buhdâ un isnahza ar nehscheem uz plezeem un wezais lakats tai bij ap galwu.

Debess bij apmahkusês. Leetus sahka liht diktaki — brihscham usnahkdams, brihscham pahreedams. Weschbowa negahja schodeen uz pilsehtu un ari Marinai nepawehleja eet pee darba.

Meitene isslauzija istabu, pagatawoja brokasti un sahka rupjo welekni masgat. Mahjelê eenahza paweza seewa — moderneeze.

„Waj nenemseet peenu?" wina waizaja uz sleegschna.

„Kâ nu ne!" atsauzâs Weschbowa. „Peena wajaga — eelejeet korteli!"

Seewa isgahja un tuhlit atnahza atpakaļ, nolikdama kruhsiti uz solina!

„Bet waj sineet ko no jauna?" moderneezei ruhpeja kas pastahstit.

„Ko tad?" sinkahrigi waizaja Weschbowa.

„To dahrzneeku . . . nu, juhs tatschu to sineet . . . schonakt sagli aplaupijuschi."

„Waj tas nu redzets!" — eesauzâs Weschbowa, — juhs sakeet — aplaupijuschi! Kas tad tee sagli bijuschi?"

„Kas tad? — Weenu tukscheem nageem nokehruschi, kamehr otrs ar naudu projam . . . Dahrzneeks ar dehlu nakti bijuschi pee radeem kristibâs, strahdneeki aizmiguschi . . . Weens no wineem usmodees preesch gaismas un eeraudsijis augscheenê uguni spihdam. Turklaht augscheene bijusi aizslehgta — steenis preesch durwim . . ."

„Kâ tad tur sagli wareja eeeet?"

„Paschu laudis, — mihlee! Dahrzneeka algadsis Franzis bijis tas leelais meistars . . ."

„Nu rè — kas tai notika!" — eesauzâs Weschbowa, redzedama, ka Marina palika kâ sastingusi un peena kruhsina iskrita no rokâm. — „Nudeen, ta ir no nelabâ apsehsta," — pukojâs wezene. — „Jau wisu nakti nekahwa gulet — tagad atkal skahdi padara — itkâ peens no dibka buhtu pasmeklams . . ."

„Warbuht slima?" eerunajâs moderneeze.

„Es winai gan doschu slimibu . . . Dabûs pagawet — paliks wesela . . ."

Pastahstijusi jauno sinu, moderneeze gribeja atstaht istabu un braukt tahlaku.

„Waj nesineet, kas tas otris bijis?" waizaja Weschbowa, kad moderneeze jau bij pee durwim.

„Kas par otru?"

„Nu tas, kuru sakehruschi?"

Marina pahrleezâs par kublu un tik stipri sahka gruhst welekni, ka uhdens taschkedams islija semê.

„Nè, to gan nesinu . . . Bet gan jau to dabûs sinat . . . Sanemts zeeti jau ir un nowests uz poliziju . . . Gan tur isklauschinâs, kas tas tahds . . . Ardeewu!"

Kad durwis bij aiswehruschâs, Marina smagi nopuhtâs. Weschbowa, kâ pehtidama, to usluhkoja zaur brillèm, bet neka nesazija. Pehz brihscha meitene aistura krahsni, uslika podu un isgahja laukâ. Azis plati atwehruse, wina ilgi skatijâs uz pilsehtu, tad atnahza atkal atpakaļ. To mozija daschnedaschadas domas. Wina nesinaja, kur Waldis tagad atradâs un kur to meklet apdsihwotâ pilsehtâ. Istabâ eenahkuse wina bij gluschi bahla un gandrihz nemaz neehda, bet peegahjuse nedsihwâm azim luhkojâs leesmâs. Rokas winai trihzeja un pate ta drebeja, itkâ drudzis to kratitu.

Rudens ihsâ deena nahza pee wakara. Bij jau krehsla, kad gar logu paslihdeja jauna zilweka ehna, un durwis dikti aizzirsdams, istabâ eenahza dahrzneeka dehls.

„Neparko newareju ahtraki atnahkt!" jau no sleegschna winsch sauza aiskusis. — „Tâ steidzos . . . Pee mums schodeen eet pa kaklu, pa galwu!"

Antonijs greesâs pee Marinas.

„Wehlu labas laimes ar spihdoscho bruhtganu . . . Runâ, ka eemihlejusees . . . Mihli nu tagad! Saglis, eelausees un nozadzis manam tehwam naudu!"

Meitenes bahlais gihmis peesarka.

„Melojeet!" eesauzâs Marina.

„Kas? Kas tur ir?" Weschbowa jauzâs starpâ, waj nu nesaprasdama, waj tihscham tik islikdamâs, ka nesaprot.

„Melojeet!" klusaki eerunajâs Marina, zeeschi skatidamees Antonijam gihmî.

„Brangi meli! Taisniba kâ skaidra deena! Winu gandrihz turpat uz weetas nokehra un winsch wisu tuhlit atsinâs . . . Pa deenu winsch bij eeslodzits polizejâ . . . Newar sinat, waj tagad pee wakara to nepahrwedis uz zeetumu . . ."

Sibina ahtrumâ meitene bij no istabas ahrâ un paskrehja gar buhdas logeem. Winu nekas neaiskaweja.

„Lai skreen," — tschuksteja dahrzneeka dehls. — „Tagad ta winu neredzês: nelaidis klaht."

Weschbowa klusēja. Gandrihz tâ kâ kauns, gandrihz tâ kâ schehlums to peespeeda nolaist azis un zeest klusu.

Pehdejâ laikâ daschâs raktuwês sahk isdot drusku leelaku algu, bet par to strahdneekeem jagahdâ pascheem par sawu ehdeenu. Tâ peemehram Jenisejas gubernas deenwidus balâ agrak maksaja strahdneekeem 22 rubli pee saimneeka ustura, bet tagad pee paschu ustura tee dabon 28 rubli, t. i. tikai par 6 rubli wairak. — —

Apawus, daschadus apgehrba peederumus un zitas leetas strahdneeki dabon pirkt raktuwes bodê. Lai schinis pahrdotawâs zenas nebuhtu nezilwezigi augstas, tad Waldiba noteikuse sinamu taksi. Tâ peem. 1895.—96. gadâ bija noteiktas schahdas zenas:

par pudu galas	6 rbl.	40	kap.
„ „ rudsu miltu	2 „	40	„
„ „ 1. sortes kweeschu milt.	6 „	—	„
„ 1 mahrz. zukura	— „	32	„
„ „ „ tabakas	— „	40	„
„ „ „ sahls	— „	6	„
„ „ „ sweesta	— „	32	„
„ „ „ seepju	— „	22	„
„ ahdas zimdu pahri	— „	65	„
„ 1 arschinu rupja audekla . .	— „	18	„ u. t. t.

Naw patihkama schahda selta raktuwju strahdneeku dsihwe! Weenigais winu preeks ir kahrschu spehle un dserschana. Ar to ari aiseet wiss winu krahjuminsch. Zik daudz ir to, kas mahjâ esot noswehr waj nu wezakeem, waj seewai, ka tee nebuhschot sihwa ne mutê nemt, bet — ilgi tee newar isturet sawôs apstahkłôs un drihsi wiss swehrests aismirsts.

Pehz likuma katrâ kalnu raktuwê jabuht sawai slimnizai ar mahzitu feldscheri, bet — feldschers jau naw dakters un bes tam ari schahdas slimnizas teek koti slikti usturetas, un zik daschu labu strahdneeku feldschers nemas ari slimu esoschu slimnizâ neusnem, bihdamees, ka raktuwju ihpaschneeks dusmosces, ka strahdneeki slinko un „gulschnâ" pa slimnizu. Leelakâs raktuwes nu gan tur pa diwâm kopâ sewischku ahrstu, kas brauka no weenas us otru. — —

Lai zik nezik nodroschinatu selta razeju wezuma deenas, kâ ari winu stahwokli darba nespehjibas gadijumâ — weens no bagatakeem Sibirijas selta raktuwju ihpaschneekeem J. M. Sibirjakows Irkutskâ dahwinajis 420 tuhkstoschu rubku leelu kapitalu, no kura prozenteem isdod augschâ mineteem strahdneekeem pabalstu, ihpaschi teem, kas strahdajuschi wina raktuwês. — Pabalstu dabon ari miruschu strahdneeku atraiknes un behrni. — Tomskas gubernas selta raktuwju ihpaschneeki atkal sadewuschees kopâ un seedo katru gadu sinamu summu, bes tam ari nowelk masumu no wisu strahdneeku algas, ar ko zek nabagu namus, slimnizas, skolo strahdneeku behrnus u. t. t. — Deemschehl wiss tas ir samehrâ wehl koti mas. — —

Wasaras darbs raktuwês beidsâs septembra mehnesî. Tâ ka seemu, zeeti sasaluschâs semes dehl, selta masgaschana un ratschana gandrihs pawisam neesspehjama, tad strahdneeku atleek koti mas preeksch buhwoku zirschanas un ziteem saimneezibas darbeem. — Leelakâ strahdneeku daka koti preezigi, ka tee reis wakâ tikuschi un dodâs lihgsmi mahjâ, tikai naudu gandrihs wisi wini atstahj zekâ — krodsmâ. Nereti peedsehruschos isweizigi „malatschi" atkal pawisam nolasa tihrus. —

(Turpmak beigums.)

Semkopiba un saimneeziba.

No Behrsmuischas.

Kâ sinams, no schigada Jurgeem krona Behrsmuischu usnehmuse Jelgawas lauksaimneezibas beedriba, lai tur eerihkotu preekschsihmigu saimneezibu ar ismehginajumu laukeem. Tagad nu „Semkopja" redaktors, agronoms J. Berga kgs pasneedz „S." tuwakas sinas par pirmo eekahrtoschanos un eegrosischanos Behrsmuischâ; zerams, ka tâs daudzus intresês. — Daudzi jo daudzi, — tâ zeen. agronoma kungs raksta, — kas par preekschsihmigâs saimneezibas un ismehginajumu lauku nodibinaschanu bij ruhpejuschees un preeksch tâs pa arrawai seedojuschi, gan ar ilgoschanos gaida dsirdet, „kâ tur ir un kas tur ir?" Pa to starpu publikâ weetâm isplatâs ari nepareisas sinas, peem. ka beedriba muischu no krona jau galigi dabujuse un proti gandrihs waj gluschi par welti u. t. t. Laiks tadehl scho „kâ un kas" gaischi istehlot. To labpraht buhtu jau agrak darijis, bet eerihkoschanâs un wehlak sehjas darbi atstahja pahrak maz walas. Un tad — eekam par kahdu preekschmetu raksta, ar winu kaut zik jaeepasihstâs, bet man Behrsmuischa lihds schim bij pasihstama tikai „no dsirdeschanas". Tad nu pee leetas. —

Behrsmuischa atrodâs Dobeles aprinkî, 18 werstes no Jelgawas. Winas tuwumâ krustojâs wairaki leelzeli, ir tur basniza (Dobeles mahzitaja apkopta), pee muischas nepeederigas leelas uhdena dsirnawas, apteeka ar ahrstu un pee muischas peederigs basnizkrogs, kuram dsehreenu monopolu eewebot atnemta krogeschanas teesiba. Muischa ir 386,58 des. leela, no ka 5,46 des. sem ehkâm, pagalma un dahrseem, 235,78 des. aramsemes, 78,79 des. plawu un 66,55 des. ganibu. Gandrihs wisas plawas deemschehl atrodâs lihds 9 werst. no muischas, tomehr ar laiku gan baku muischas tuwumâ esoschu ganibu waretu pahrwehrst plawâ. Bes tam pee muischas skaitâs 19,66 des. nederigas semes.

Behrsmuischu no krona nomajuse weena dsimte gandrihs weselus beidsamos 80 gadus. Sewischku, pilnigi aisbildinoschu, bet paschu leetu nelabojoschu apstahkłu dehl muischa pehdejôs gadôs deemschehl wisadâ sinâ stipri palaista. Ehkas gandrihs wisas stipri nowezojuschas un nobiluschas, un jau krona takse — tikai 8900 rbl. — rahda, ka te drihsumâ daudz, daudz kas buhwejams, lai ehkas apmeerinatu tik leelas saimneezibas jaunlaiku prasibas. Ari lauki atrodâs wisai behdigâ stahwoklî. Grahwju preeksch tik semas weetas pawisam nepeeteekoschi un pastahwoschee ir pa leelakai daļai palaisti: neispuzeti, uhdena notezeschanu trauzê koti beeschi eemestâs zekaweetas u. t. t. Deemschehl ar nograhwoschanu ween paschi par sewi deesgan augligee tihrumi wehl nebuhs raschigi padarami, jo wini leelîsti pahrnemti no nesahlèm. Te augoschâ wahrpata man atgahdina manus Besarabijas laikus, kur wairakgadejâs papuwês plahwâm wahrpatas seenu. Tik gara te wahrpata gan neisaug, jo semei naw tik daudz spehka, bet kupluma sinâ daschi tihrumi war droschi sazenstees ar kautschu kureem deenwidu atlaidumeem. Peetiks ja teikschu, ka weenâ attahkakâ laukâ seme bij tâ pildita wahrpatas saknèm, ka gluschi jauns un ass 4 lemeschu arklis scho „tuhbu" nespehja greest, bet lehza laukâ. Ar daschadeem ziteem rihkeem strahdajot, tur wesalus wesumus wahrpatas iswilkâm ahrâ un wairak deenas wiss lauks kuhpeja no aisdedsinateem nesahlu sahrteem. — Ja jau tik daudz wahrpatas, tad protama leeta, ka netruhkst ari winas parasto pawadonu — peenu, guschnu, pehrkonu u. t. t. Un — ar gruhtâm nopuhtâm jasaka — ir te ari wahrpatas retâ, bet to teesu breesmigakâ beedrene — welnaausa. Ak, un ne masums! Pirms sehjas daschi gabali tâ nosehla ar welnaausâm, ka tihri jadomâ, ka tur sanahkuse pahrpilna ausu sehja. Wiss tas prasa darbu un atkal darbu, tehrinus un atkal tehrinus, tatschu ir mums ari apmeerinajums: weeta ir puhku un tehrinu wehrta!

Seme Behrsmuischâ sastopama wisu wisada: smilschains mahls un mahlaina smilts, wisada dumbra, truhdaina un putoscha smilts un t. t. Tikai tihra glihsda nebuhs neweena leelaka gabala. Zaurzaurim seme tâ tad puslihds weegli sastrahdajama un — ja peenahzigi apkopta, iskopta un katrai weetai peekrihtoscheem augeem apsehta — spehj peeteekoschi augkus nest. Bet — jau minetu eemeslu labad — pirmos gadus us eewehrojamâm raschâm newar zeret. Turpreti lopkopibu, ja kerâs pee plawu mehsloschanas, te samehrâ drihsâ laikâ war padarit deesgan eenesigu. Ari tagad gowslopi ir galwenais eenehmumu awots.

Scho gadu nu Jelg. Lauks. Beedriba Behrsmuischu tur us teem pascheem nosazijumeem, kahdi bij lihdsschinejam nomneekam, t. i. wina eemaksajuse 6260 rbl. leelu salogu (un wehl masu papildusalogu) un maksâ 2685 rbl. 75 kap. gada nomas. Toteesu pee muischas skaitâs schahds krona inwentars: 80 gowis un 5 bulli — 3450 rbl. wehrtibâ, 45 tschetwerti sehklas meeschu, 24 tsch. ausu, 20½ tsch. sirnu, 132 tsch. kartupeku un daschadi mahjturibas peederumi 62 rbl. wehrtibâ. Noma tâ tad naw nekahda masâ un ja nu wehl eewehrojam, ka buhs deesgan isdewumu pee ehku uslaboschanas un usglihtinaschanas un gads wairs lahga newar buht wisai isdewigs (leetus truhkuma dehl starp zitu kahdas 20 puhrweetu seemaju wairs nespehja atschirgt, tâ ka bij jaisar), tad deesin kahdu pelnu no Behrsmuischas pirmajâ gadâ gan newaresim prasit. Schis atsinums warbuht apmeerinâs ari tos, kas no Jelg. Lauk. Beedribas prasija, lai tuhlin Behrsmuischâ isdara kahdas leelas leetas preeksch wispahribas. Ka „tuhlin" nemas naw eespehjams kaut ko sewischku isdarit, to leetas sapratejs protams sin bes tahkaku isskaidrojumu.

Schogad beedribas paschas apkopschanâ atrodâs ⅔ no wisas semes, kamehr zitu apstrahdâ 7 pusgraudneeki; lihdsschinejs nomneeks pehdejos 6 gadus wedis skaidru pusgraudneeku saimneezibu. Zaur lihdsschineja nomneeka solijumeem beedriba bij sawâ sinâ speesta, peepaturet agrak mineto pusgraudneeku skaitu, tatschu ari zitadi winai sinams skaits pusgraudneeku buhtu japatur, jo pehz saloga eemaksas preeksch pilnas paschu saimneezibas atliktos par mas lihdsekku. Bes tam pamatigas kauschu mainas, ja jaunais saimneekotajs wisur pakal skatitees nespehj, mehds buht saistitas ar wisu wisadeem, kopâ eewehrojameem saudejumeem. Behrsmuischâ nu tagad ir deesgan „spehzigi" pusgraudneeki, un jaleezina, ka, wisur stingri pakal luhkojot un beedribai ar jaunlaiku rihkeem ispalihdsot, wini semi eekopj samehrâ ihsti teizami. — Bet — wairak par to wehlak.

„Paschu dakas" apstrahdaschanai tagad turam 6 sirgus un 5 strahdneekus. It ihpaschi — kautschu ne plascho — ismehginajumu lobad buhs jaeegahdâ wehl pahris sirgu, kamehr strahdneeku truhkumu wajadsibas brihdî warês papildinat zaur algadscheem.

Ganampulks pastahw is no agrakâ nomneeka, krona inwentara rehkinâ peenemtâm 46 gowim un 4 bulleem (par istruhkumu no wina dabuta atteeziga atlihdsiba naudâ) un no zitur peepirktâm 19 gowim. Nodomats drihsumâ, kamehr turâs labas zenas, wairakus wezus lopus pahrdot, bet to teesu atkal pirkt tik daudz jaunu klaht, ka sanahk pilns krona inwentarâ apsihmetais skaits.

Peenu swaigu nonem moderneezibas ihpaschneeks H. Ullmana kgs Rigâ, un par to, us 3 werstis attahkâ Upesmuischu aiswedot, dabon zauru gadu 4 kap. stopâ. No peena pahrstrahdaschanas us weetas — telpu un ledus truhkuma labad — schogad protams nebij ko domat. Pee lopu apkopschanas, ehdinaschanas, slaukschanas 2c. us gada peenemti 1 gans un 3 meitas, kuras pehdejâs strahdâ ari zitus saimneezibas darbus, zik jau walas atkriht.

Pee wisa schi dascham lasitajam warbuht buhs zehluschees sawi „kadehl" „ko" 2c., un tos aisnemsim nahkoschâ walasbrihdî.

Lopkopiba.

Lopkopiba pee daudzeem masgruntneekeem atronâs wehl gauschi mas attihstitâ stahwoklî. Wisa lopkopiba pastahw eeksch tam, iswilkt pa seemu lopinus lihds zinij, wasarâ iswadit tos ganibâs un sagaidit mahjâs un trihs reises deenâ isslaukt.

Klupdama, krisdama Marina noskrehja pee upes. Tilts bij jau pa dakai isnemts un pahri kluht nebij eespehjams. Plosts wehl nebij celikts. Leelâ laiwa jeb plaskata paschulaik atstahja krastu.

Meitene peelika rokas pee kruhtim un aissmakusi sauza:

„Laiwa! Eh, laiwa!!... Mihlee lautini, nemat mani lihds!"

Pehdejee wahrdi bij wehjâ tikko sadsirdami, bet tee skaneja tik schehli un tik luhdsoschi, ka laiweneeki pagreesa laiwu wehl pee malas. Marina gandrihs bes jaudas nokrita laiwas dibinâ un tikko ta peepeldeja tuwaku pee otra krasta, eelehza. Meitenei islikâs, ka laiwa peld par daudz lehni. Neeewehrodama kauschu brihdinajumus un sauzeenus, Marina brida no sahkuma lihds jostai, tad lihds zekeem, lihds auklu weetâm, pehdigi uslehza us krasta un jonigi aissskrehja us pilsehtu.

Marina sinaja polizeju. Ta nebij tahlu no leelâ, druhmâ, restu logeem zeetuma. Marina sasneedza tirgusplazi un pehkschni apstahjâs.

Pâr laukumu no polizejas us zeetumu gahja pahris apbrunotu saldatu un winu widû jauns zilweks. Garee, plikee sobini spihdeja wakara krehslâ un sihkajâ leetû. Marina mudigi steidsâs tos panahkt. Pee pascheem zeetuma wahrteem wina ari panahza gahjejus un kâ glodene isschmauzâs starp saldateem.

„Waldi!" Marina eesauzâs un abâm rokâm apkehrâs jaunajam noseedsneekam ap kaklu. Waldis pagreesâs un paskatijâs us meiteni. Wina skateens bij druhms, luhpas trihzeja. Winsch gribeja tai ko sazit, bet neka newareja. Klahtesoschais saldats ar tahdu sparu pagruhda Marinu, ka ta nokrita pee semes, bet arestants pasuda aiz leelajâm dselss durwim.

Marina peezehlâs pussehdu, eekehra pirkstus matôs un sahka skani raudat.

„Ko tu kleedz? Ej nost!" — ussauza, winai ejot garam, kahrtibas sargs.

Winsch sanehma to aiz pleza.

„Ej prom!" atkahrtoja kahrtibas sargs.

Marina tuhlit opklusa, bet neatnehma galwu no seenas. Gorodowojs sanehma to aiz rokas un uszehla us augschu. Marina luhdsâs apspeestâ balsî:

„Es buhschu klusa, gluschi klusa... Tikai laujeet man sche paliktees."

Marina sahka tam rokas butschot.

„Pakaujeet... weenu weenigu wahrdinu... weenu skateenu... us winu... paskatitees..."

Warbuht schim zilwekam palikâs meitenes schehl, — tumsâ wina waibstus newareja saredset, — bet balss tam bij stingra un noteizoscha:

„To nedrihkst! Waj tew prahts, meiten! Taisees prom — zitadi wedischu us polizeju."

Kad Marina wehl kawejâs, kahrtibas sargs atrahwa to no zeetuma wahrteem un ar weenu rokas panehmeenu aismeta us otru pusi.

Marina atkal paklupa, bet tuhlit uszehlâs un grihkodamâs skrehja projam. Wina pate nesaprata, kamdehl wina bij eekahpusi laiwâ, bet kad laiwineeks prasija samaksu, Marina norahwa lakatinu no galwas un nometa to laiwâ. Pate ta steidsâs us mahjâm.

Zaur beeso leetu tahlumâ mirdseja sarkana uguns mahjeles logâ. Laikam pee Weschbowas weesojâs allaschigee weesi. Teescham, pee leelâ galda sehdeja saimneeze, mums jau pasihstamâ moderneeze, kahrschu lizeja, kas allasch sche atnahza ko pasinot par nahkamâm leetâm, kahda noplihsuse meitene un wehl weena kalsa, dseltena, asaraina azim, seeweete. Us scho pehdejo wehrsâs wisu usmaniba. Wisi skatijâs us winu, lozija ar galwu un skaki sarunajâs.

„Redz kâ," — runaja Weschbowa, — „un atnahzât gan atpakal... Bet es jau nodomaju, ka juhs brandwihns buhs pawisam pee gala nowedis."

„Bet es," — teiza kahrschu lizeja, — „waj es jums neteizu pirms aisbraukschanas, ka wina atnahks atpakal."

„Kas tew par to, ka atnahza atpakal, — eerunajâs kalsenâ jaunawa, — „kahda bij senak, tahda tagad..."

„Ko lai dara... ka tahdeem grehzineekeem naw wehlets labotees..."

Kahds no wihreescheem sahka smeetees.

„Dodeet tik winai kahdu snabi un wina buhs us kahjâm."

Noplihsusê, dseltenâ seeweete nedsihwâm azim skatijâs us klahtesoscheem un us nosеedejuschâm luhpâm tai parahdijâs mulkigs smaids. Wina bij jau eedsehrusês.

„Pahrnahzu," — wina eerunajâs, — „pahrnahzu mani mihlee... Pee sawas meitinas, pee sawas mihlâs Marinas... Lai manas azis to wehl redz preeksch mirschanas..."

„Leels preeks meitai par tahdu mahti," — eebilda kalsenâ jaunawa.

Elsbete eebahsa roku kabatâ un iswilka netihru lakatinu. Dreboscheem pirksteem wina raisija mesglâ saseeto lakatina stuhri. Semê nobira daschi wara naudas gabali.

„Mana labulite!" — Elsbete greesâs pee Weschbowas, — „pagahdajeet ko mehli apslapinat... Usdsihwosim atkal kâ senak..."

Elsbete apskatijâs wisapkahrt un uswilka gaudoschâ balsî:

„Ai, tu, laime, mana laime,
Kur tu palikuse?
Uhdenî waj noslihkuse,
Uguni waj sadeguse?..."

Weschbowa saskaitija warus.

„Ko ar teem ween lai eesahk... Tur jau wiseem naw ne rasinas..." Weschbowa greesâs pee weeseem.

Weesi kehrâs pee makeem un us galda bira sihla sudraba nauda.

Parahdijâs reibinoschi dsehreeni... Weesi palika runigaki, droschaki, strihdigaki. Moderneeze ar kahrschu lizeju tureja Elsbeti, kura nemeerigi kleedza:

Salmi un pelawas istaisa leelako baku no wisas lopu baribas, kam peejauz masumu seena waj ahbolina. Tikai, kad gowis atnesàs, teek winas kahdas deenas ar miltu uhdeni pazeenatas, bet tikai, kà teizu, kahdas deenas. Schà rihkojotees, allasch noteekàs, ka gows neisdod pat tik daudſ peena, ka buhtu ko telinam pahrtikt. Saimneeze, masgruntneeze to itin labi nojehdſ, un telsch — ko tas nu badu mirs — teek pahrdots par pahris rubleem. Teescham nauda, kas dsihwibas wehrts. Saimneekam, kuram 10 gowu kuhtî, eenahk par teleem, tos wisus pahrdodot, ja daudſ, tad 25 rbl. Ja, kà tur lai nesuhdsàs par gruhteem laikeem! Zik pawisam zitadi isskatitos schahdâ saimneezibâ, ja gowtinas dabutu pilnigu pahrtiku. 25 rbl. weetà eenahktu 200 un wairak rubku un nosaukschanàs aisdara, sweesta un peena behk paliktu gluschi weltigs darbs. Ja-atsihst, ka gows ustureschana tahdâ labà stahwokli daudſ ismaksà, bet wina ari to atmaksà. Peemehram, ja mehs preeksch minetà masgruntneeka 10 gowu ustura buhtu isdewuschi par milteem un klijàm, 4 mehneschu laikà, kur teli bij dsirdami, 100 rbl., tad tomehr mums 25 rbl. weetà buhtu atlikuschi 100 rbl. pelnas, peena pilniba un trekni mehsli, kas laukſaimnizibâ ne masak swarigi. Kreetni sawus laukus ar kuhts mehsleem apgahdajot, masgruntneeks ari bes mahksligeem mehsleem sasneegs tik bagatas raschas, kahdas saimneezibâs ar wahjeem lopeem naw ne domajamas. „Lopu kuhts" ir laukſaimneezibas sirds, ja tanî peemahjo gurdenums, tad tas ari wisâ saimneezibâ parahdisees. Bet welti dascham masgruntneekam to teikt; ari winam netruhks atbildes. Wina atbilde ir pasihstama un pastahw gandrihſ ikreises sekoschos wahrdôs: „Kà tad muhsu tehweem lopini tàpat istika uſ seena, salmeem un pelawàm, un bij peena i seemu, i wasaru deesgan, bet tagad, kad nu naw, tad naw." — Saki, masgruntneek, waj tew ir wairs tàs plawas un ganibas, kas bij tawam tehwam un tehwa tehwam? Winu plawas atradàs wehl jaunibâ, no kuràm koki tikko nozirsti, un winu ganibàm nebij robeschu. Un tawas plawas, kas jau simteem gadu tawu preekschtetschus swehtijuschas, isdod tagad tikai ihsu sausigu sahli, tà saukto kuhlu, un schis ir tew seens. Gluschi tas pats sakams par tawàm ganibàm. Laiki ir grosijuschees, bet tu, masgruntneek, neesi attapees pehz wineem rihkotees, un tamdehk arween schehloschanàs par gruhteem laikeem, aisdara un naudas truhkumu. Peegreeſ wairak sawu wehribu lopeem, un tu redsesi swehtibu wisâ sawâ mahjâ, plawàs un druwàs. — „Ja, kur lai nemu naudu?" tu waizasi. „Pascham man uſ laukeem tik daudſ labibas wairs nepa-aug, ka waretu gowim dot diwi un trihs reises deenà miltus — un sirgi — teem tatschu ari wajaga — ja tos nebaroschu, tad i pawasari, ko art laukà nebuhs."

Mahzees audset daschdaschadus augus lopu baribai, kà: beetes, burkanus, lehzas un wisadas sahlu un ahbolinu sugas. Uſ ganibàm un ahbolina laukeem towas gowis gan buhs pachduschas, ka warès dsihwibu wilkt, bet ja tu no winàm gribi peenu un naudas eenahkumus gaidit, tad ari wasaras laikà pasneedſ tàm klijas, ellas rauschus un miltus. Dod gowij, tad ir wina tew dos.

Praktisks laukſaimneeks.

Preeksch kam bischkopiba ari der?

Pasihstama leeta, ka seedu laikà stahdi tikai tad war apauglotees, ja seeda sewischkà dala teek apputinata ar wihrischkà seeda putekleem. Ja seeds tà neapwaislojàs, tad welti gaidis auglus un graudus. Par tahdu apwaisloschanu gahdà wehjsch. Bet daudſreiſ noteek, ka leelajà dabas saimneezibâ daschadi apstahkli aiskawè schahdu apwaisloschanos. Un tahdà atgadijumà ne koki, ne ari muhsu laukſaimneezibas stahdu leelakà dala nenestu nekahdus auglus. Bet pati daba jau par to ir ruhpejusees, ka tahds launums teek nowehrsts; wisu leetu Waldineeks radija bites, kamenes, lapsenes u. t. t., kà palihdsetajas pee stahdu apwaisloschanàs.

No nupat mineteem kukaineem wisswarigakàs ir bites, tadehk ka zilweki winas leelakàs saimês kopj un seemâ sargà no isnihkschanas un winas seedu laikà apskraida leelako daku kulturas augu. Katrs no tam war weegli pahrleezinatees, ja tikai nowehro, zik nenogurstoschi winas skreen no wena seeda uſ otru, sawahkdamas seedu putekkus un medu preeksch usturas sew un behrneem; bet pee tam winas aisneſ wihrischko seedu putekkus uſ seewischkeem seedeem un zaur to padara, ka muhsu koki un stahdi neſ auglus Jau wairakkahrt peerahdits, ka augku koku un lauka augku rascha tahdôs widutschôs, kur daudſ bischu, daudſ labaka, bagataka, nekà tahdôs, kur bites nekopj.

Kà peemehru par bischu darbibu peewedisim to, ka pee Saksijas galwenàs bischkopibas beedribas peeder 54 beedribas ar 2700 beedreem, kureem ir 17,000 stropi. Peenemsim, ka no katra stropa katru deenu isskreen 10,000 bites, pawisam kopâ 170 miljoni. Katra bite par deenu isskreen tschetras reises; tas istaisa 680 miljonus jeb par 100 deenàm 68,000 miljonus. Ja tahlak peenemam, ka katra bite, pirms atgreeschanàs uſ stropu, apskraida 50 seedus, tad angschâ minetàs beedribas bites gada laikà apmeklè 3 biljoni 400 tuhkstoschu miljonus seedus.

Ja starp 10 seedeem rehkinatu tikai weenu, kuru bites apwaislojuschas, pat tad jau buhtu 340,000 miljoni apwaisslotu seedu un ja 500 tahdu seedu wehrtibu rehkinatu tikai puskapeiku, tad bites gada laikà buhtu labu darijuschas par kahdeem 340,000 rubleem, nemaſ neeeskaitot waskus un medu.

Schee skaitli runà skaidru walodu, ka ir gan wehrts bites kopt un wehl it sewischki swarà kriht tas, ka bischu dahrsa dibinaschanai naw wajadsigs deesin zik leels kapitals. L.

Tirgus sinas.

Rigâ, 9. junijâ. Kreewijas labibas tirgû, dehk labo isredsi uſ nahkoscho pkanju, zenas krita. Jt ihpaschi krita rudsu zenas, jo winu gaidamà rascha jau puslihdſ sinama; ausu zenas wehl gan turàs. Melnsemes gubernàs wehl deesgan leeli rudsu krahjumi. Asowas juhras ostàs walda tjukums, zenas wahjakas, apgrosijumi neezigi, jo weetejee krahjumi gandrihſ wisi isskuschi. Klusi eet Wiflas apgabalà un Baltijas ostàs. Rigà ari naw nekahdas rosibas. Neleeli apgrosijumi notika tikai ar rudseem un ausàm par lihdsschinejàm zenàm. Peeprasijumu no ahrsemèm maſ. Labibas zenas Rigà leeltirdsneezibâ schimbrihscham schahdas: Rudſi, Kreewu, 120 mahrz. smagi, 70—71 kap. pudâ, Kursemes un schahweti 70 kap. pudâ. Kweeschi, Kreewu, 123—127 mahrz. smagi, 92—93 kap. pudâ, 124—125 mahrz. smagi Kursemes kweeschi maksà pehz labuma. Meeschi, seschkansch, 105 mahrz. smagi, 80 kap. pudâ; schahweti, 100 mahrz. smagi, 77 kap. pudâ. Ausas, labàs gaischàs 75—78 kap. pudâ; schahwetas 68—69 kap. pudâ; Kreewu, neschahwetas, 69—70 kap. pudâ. Linsehklu ellas rauschi, schejeenes 95—97 kap. pudâ, Kreewu 94—96 kap. pudâ.

Rigas pahrtikas tirgû pretschu eewedumi wideji, zenas deesgan augstas, ihpaschi gala dahrga: schahweta zuhkgala 17—22 kap. mahrz., tapat dahrga swaiga leellopu gala, kura pagahjuschus gadus bija lehtaka; jehra un teła gała 13—17 kap. mahrz. Peena prezes: sweests 32—36 kap., galda sweests lihdſ 46 kap. mahrz., seers 13—25 kap. mahrz., skabbs krehjums 50—60 kap., sildits un kupinats peens 15—20 kap. stops; ihsti labs Kursemes medus schuhnàs lihdſ 50 kap. mahrz., olas 90—100 kap. schoks, dsehrweenu ogas 6 kap. mahrz. No pagahjuschà gada dahrsa augleem uſ tirgus wehl ahboli dabujami, 10—18 kap. mahrzinà, swaigas kesberu ogas 35—45 kap. mahrz., ari semenes jau druszin eewed, bet par masu blodinu maksà lihdſ 40 kap., apselsini un zitroni — pehz labuma — 4—7 kap. gabals. Dahrsa saknes tagad eewed papilnam, zaur ko tàs palehtas; kartupeli maksà 15—20 kap. mahrz. Mahju putnus maſ eewed un no teem pascheem tik wistas, kuras samaksà dahrgi; zaki lihdſ rubli pahris.

Leepajà, 11. junijâ. Labibas tirgû leeltirdsneezibâ bij schahdas zenas. Maksaja: rudſi, Kreewu, 120 mahrz. smagi 70—71 kap. pudâ; Kursemes un Leischu 67—68 kap. pudâ. Kweeschi 86—89 kap. pudâ. Ausas, Kreewu, labakàs 77—80 kap. pudâ, widejàs 71—73 kap. pudâ; Kursemes, labakàs 78—80 kap. pudâ, Leischu schahwetàs 70—71½ kap. pudâ. Griki, 100 mahrz. smagi, 95 kap. pudâ.

Pahrtikas tirgû maksaja: kweeschu milti, Kursemes 130—160 kap. pudâ; Kreewu 160—220 kap. pudâ. Rudsu milti, rupji 75—85 kap. pudâ; bihdeleti 110—120 kap. pudâ. Sahls, Kreewu 23—43 kap. pudâ. Silkes, Slotu, 14—22 rbl. muza, Norwegu 14½—17 rbl. muza. Kartupeli 90—120 kap. mehrs. Dselſs 20—24 rbl. birkawa. Seens 4—6 rbl. birkawa. Sweests 30—35 kap. mahrzina. Krehjums, salds 20—24 kap. stopâ, skabbs 36—45 kap. stopâ. Olas, 10 gabali 18—23 kap. Peens, nokrejots un swaigs, 4—10 kap. stopâ. Wehrscha gała 10—16 kap. mahrz.; teła gała 7—15 kap. mahrz.; zuhkas gała, swaiga 15—18 kap. mahrz., schahweta 18—25 kap. mahrz. Tauki 16—19 kap. mahrzina.

Naudas kurſs.

Berlinê, 21. (8.) junijâ.

Kreewu kreditbiletes par 100 rubleem 216 1/10 Wahzu markas.
Weena marka = 46,27 kap.

No ahrsemèm.

No Deenwidus Afrikas kara-lauka. Meera sarunas beidsamà laikà pawisam apklususchas. Tà tad Angku peedahwajumi, kamehr tee nenodroschina Buhreem pilnigu neatkaribu un patstahwibu, no pehdejeem palikuschi neeewehroti. Presidents Krügers Hagà isskaidrojis, ka pehz wina domàm karsch wehl turpinaschotees deesgan ilgi. Par Angku generali Frentschu sino kahda Wahzu awise, ka tas no Buhreem diwi reises tizis saguhstits. Pehz pirmàs saguhstischanas tas dewis goda wahrdu, ka tahlak nepeedalischotees karà pret Buhreem, bet atgreesisees uſ Angliju. Tomehr tuhlit pehz tam Frentschs lausis goda wahrdu un sarihkojis no jauna ekspediziju. Bet nu wehlak Buhreem isdewees to no jauna saguhstit. Tee noturejuschi kara teesu un nospreeduschi, ka Frentschs, kà wahrda lausejs, bes schehlastibas noschaujams. Leetà eejauzees Angku wirswadonis lords Kitscheners, kuram bijis schehl pasaudet sawu labako apakschgenerali un peedahwajis Buhreem ismainit Frentschu pret Buhru guhstekneem. Bet Buhri prasijuschi un ari dabujuschi kà mainus weselu tuhkstoti Buhru guhsteknu, kurus Frentschs agrak sawangojis un kuri bijuschi eespundeti Simonstaunà.

No **Kapsemes** telegrafs neſ ustrauzoschas sinas, kas leezina, ka Angleem naidigà kustiba peenemàs arweenu leelakà apmehrà. Tà Angku awise „Daily News" telegrafè 9. (22.) junijà: Sadumpeschanàs Kapsemê peenemàs apbrihnojamà ahtrumà. 6000 kolonisti, wisi bes isnehmuma fermeru dehli, peeweenojàs Buhreem. Ta pate awise tahlak sino, ka Buhru generalis Furjè, kursch dewis padomu Buhreem, lai tee padotos Angleem, tizis arestets no Deweta un noteesats ar noschauschanu. Domà, ka sods tikschot pamihkstinats.

No Kretas. Kretas peeweenoschana Greekijai atradusi pretineekus — pee leelwalstim. Kà awise „Times" sino, nule Kretas gubernatoram, prinzim Georgam tizis nodots 4 Kretas sarga-leelwalstju pasinojums. Leelwalstis isskaidrojuschas, ka tàs neredsot eemesla, pahrgrosit agrakos nosazijumus Kretas leetàs. Katra eejaukschanàs waj sultana teesibu aisskahrschana apdraudetu meeru un Greekiju warot padarit nelaimigu. Tamdehk nepeezeeschami wajadsigs, lai wiss paleekot pa wezam.

No Hollandes telegrafè, ka **presidents Krügers**, neskatotees uſ wiseem leelwalstju diplomatu puhlineem un mahjeeneem, tomehr leedsotees isdot pawehli Buhreem, lai tee noleek eerotschus. — Tà tad nu diplomati atmoduschees, kad Anglijai eet slikti, bet kamehr Buhreem gahja gruhti, tee bij kurli.

No Franzijas. Eedsihwotaju masinaschanàs Franzijà. Nule dariti sinami Franzuschu beidsamàs kauschu skaitischanas panahkumi, kuri Franzijai, eedsihwotaju skaita wairoschanàs sinà, parego druhmu nahkotni. Pehz schìm sinàm Franzijas eedsihwotaju skaits tagad sneedsàs pee 38,600,000, un tà tad stahw aiſ Wahzijas par apaki 17,745,000 eedsihwotaju, jo Wahzijai pehz beidsamàs kauschu skaitischanas ir 56,354,014 eedsihwotaju. Tà tad Franzijas eedsihwotaju skaits nesasneedſ ne diwi treschdakas no Wahzijas eedsihwotaju skaita. Kamehr Wahzijà un ari zitàs leelwalstis, atskaitot Franziju, eedsihwotaju skaits stipri wairojàs, tikmehr Franzijà gandrihſ nemaſ wairs newar runat no eedsihwotaju wairoschanàs. No preekschpehdejàs kauschu skaitischanas 1896. gadâ Franzijà eedsihwotaju skaits pawisam pawairojees par kahdeem 330,000 eedsihwotajeem, t. i. ikgada apm. par 66,000 personàm. Ko schee skaitli runà, sapratisim no tam, ka Wahzijà eedsihwotaju skaits tanî paschà laika sprihdî pawairojees par 800,000 eedsihwotaju.

(Skat. peelikumà.)

„Eeschu . . . laideet mani . . . Kur Marina, mana mihkà meitina . . . Waj es domaju, ka es winu sche nesatikschu? . . . Labak es mirtu, nekà bes winas dsihwotu . . ."

Elsbete noleezàs un gribeja nobutschot Weschbowai roku.

„Mana selta," — tschukſteja Elsbete, — „sakeet jel, kur mans behrninsch, kur mana Marina, kuru es atstahju juhsu aisgahdibâ? . . . Es, nabaga seeweete, gahju pasaulê, lai eekarotu laimi . . ."

Elsbete uswilka wehl sehrigali:

„Ai, tu, laime, mana laime,
Kur tu palikuse?
Uhdenî waj noslihkuse,
Ugunî waj sadeguse? . . ."

Durwis atwehràs un uſ sleegschna parahdijàs Marina.

„Glahbeet," — wina sauza, — „apschehlojatees par winu!"

Jaunawa bij bahla kà lihkis un wiszaur slapja. Walejee mati tai krita uſ peeri, plezeem un kruhtim.

Weschbowa ar Elsbeti dewàs tai pretim: pirmà ar piktu sinkahribu, otra — walejàm rokàm un asaru pilnàm azim.

Marina butschoja Weschbowai roku un arweenu atkahrtoja:

„Glahbeet winu! Winu aisweda uſ zeetumu, tur, aiſ teem dselsu wahrteem . . . Ai!"

Marina peelika roku pee sirds, issteepàs un tikai schinî azumirklî eeraudsija mahti. Waj nu Marina uſ reisi to nepasina, waj winas dwehselê atmodàs wahjas atminas, bet ta apklusa un plati atplehta azis.

Elsbete, dreboschàm rokàm, apkampa meitu.

„Es ta esmu, manu meitin," — wina sahka runat. — „Redsi, es, tawa mahte . . . atnahzu pee tewim . . . Nu, apkamp mani labi zeeti un peespeed pee sewis manu nelaimigo galwu . . . Ai, kà es esmu dausijusees pa to launo pasauli . . . Lai tagad kahdu brihtinu mana galwa atpuhschàs pee tawàm kruhtim . . ."

Elsbete speeda sawu krunkaino, peesarkuscho gihmi pee meitas waigeem un ar muti, kas oda pehz brandwihna, mekleja meitas luhpas. Bet meitene atlehza nost, peespeedàs pee seenas un, druhmi brihnodamàs, usluhkoja mahti.

Elsbete tuwojàs tai no jauna. Uſ winas waigeem parahdijàs schehlums un straujas atminas. Wina lozija galwu un sita pahri reises sew pee kruhtim.

„Nepeepildiju," — wina sauza, — nepeepildiju, meitin, sawu apsolijumu, ko dewu tam Kungam! Gribeju labotees, bet . . . newareju . . . Nolahdetais brandwihns arweenu kahrdinaja . . . Weselu gadu ne pee mutes neliku . . . Marin, manu meitin, nedusmojees uſ mani . . . Sirdî man grausa kà kakis, bet galwà dseedaja sehrigas dseesmas . . . Kà rudens nakts, tik tumscha bij mana dsihwe . . ."

Schkitàs, itkà kad kas buhtu pahrtruhzis meitenes apsinà. Uſ bahlajàm luhpàm parahdijàs ruhgts, schausmigs smaids. Marina nowehrsàs no mahtes un, rokas salikusi, eesauzàs:

„Mans nabaga Waldis! . . . „Mans nabaga, nabaga Waldis!"

Asaras ar lihschanu tai lija no azim. Kruhtis raustijàs no raudàm.

Ziti no weeseem aisschmauza, ziti saskatijàs sawà starpà pa pusei ar schehlumu, pa pusei ar launu preeku.

„Hi—hi—hi! Kà eezirtusees!" skani eerunajàs kalsà jaunawa.

„Nabadsite," — nopuhtàs moderneeze.

„Kahda wina isskatàs — tihri kà slihkone!"

Pehdejos wahrdus isdsirdusi, Marina apstahjàs un no jauna paskatijàs uſ mahti. Senàs atminas tajà usmodàs no jauna. Kà sastingusi wina eerunajàs:

„Slihkones gul meerigi upes dibinà . . . apbehrtas dselteném smiltìm . . ."

Wina sakampa galwu un dewàs uſ durwim.

„Tureet, tureet to, zitadi ta wehl noslihzinasees!" eesauzàs Weschbowa.

Marinu sakehra un peeweda pee galda. Wina drebeja no aukstuma un rokas lausidama tschukſteja:

„Mans nabaga Waldis! . . . Nabaga, nabaga Waldis!"

„Dodeet winai ko eedsert," — kahrschu lizeja dewa padomu, — „tas winu sasildìs . . . Zitadi waj wehl slima paliks no aukstumeem . . . Kà samirkuse!"

„Sche dser, ko trokschno un baidi zilwekus," — runaja Weschbowa, eeleedama stipru brandwihnu.

Elsbete atplehta rokas un grihkodamàs tschukſteja:

„Dser, meitin, dser . . . Tàs ir wella sahles, kad sirdi kremt . . . Dser, sasilsi, aismigsi!"

Waj nu schinî azumirklî Marinas dsihslàs riteja dsehrajas mahtes asinis, waj ta nesajehdsa, ko pate dara, bet wina israhwa no mahtes trihzoschàm rokàm brandwihna glahsi un to istukschoja lihdſ dibinam.

„Ai!" wina eesteneejàs, kerdama pee galwas. Azumirklî nahwigà bahluma weetà parahdijàs asins sahrtums. Saraudatàs azis isschuwa un mirdseja kà briljanti. Marinai palika weeglaki. Wina pasneedsa no jauna glahsi.

„Eelejeet wehl!"

„Ai, manu meitin," raudaja Elsbete, — „tew, laikam, buhs tahds pat muhsche kà man."

Elsbete pasneedsa meitai otru glahsi.

Marina isdsehra un nolaidàs uſ sola. Wina aprima, waibsti palika mihligaki, sawads smaids sastinga uſ koschi sahrtajàm luhpàm. Sajukusi wina apluhkoja zeeminus un tad, itkà ko atminejusees, pehkschni eewaidejàs un sehrigi dseedaja:

„Dus sem leepas bahreni . . .
Redſ tos, behdas, preekus dalam . . .
Luhsa leepa — abi bij
Bahreni pa . . . ga . . . lam . . ."

Pehdejee wahrdi bij tikko sadsirdami. Marina nolaida galwu uſ galda un aiswehra azis . . .

Tulk. W. Ld.

S l u d i n a j u m i.

Treschdeen 27. junijâ 1901. g., pulksten 12 pusdeenâ tiks pee Kalnzeema pagasta waldes

Odinu plosts

wairaksolitajam us torga isrentets.

Kalnazeema pagasta waldê, 6. junijâ 1901. g.

Pagasta wez.: J. Kirstein.
Pag. skrihw.: W. Saquê.
(№ 1239.) (S. w.)

Blihdenes pagasta walde dara ar scho sinamu, ka pagasta nodewu klaseschana starpscha pagasta lozekleem un ustura eespreeschana pagasta nespehjneekeem par 1901/1902. gadu tiks isdarita weetneeku sapulzê **7. julijâ sch. g.** — Saraksts par nodewu klaseschanu un ustura eespreeschanu isliks pagasta namâ dehl eeskatischanas lihds 21. julijam sch. g., lihds kuram laikam war personas, kuras naw meerâ ar weetneeku nolehmumu par nodewu klaseschanu un ustura eespreeschanu, eesneegt sawas suhdsibas Tukuma aprinka semneeku leetu Komisaram; wehlaku eesneegtas suhdsibas neeewehros.

Blihdenê, 2. junijâ 1901.
Pagasta wezakajs: K. Ahbols.
Skrihweris: K. Skumpe.
(№ 679.) (S. w.)

Pa wasaras

mehnescheem esmu Jelgawâ runajams **tikai pirmdeenâs** un **otrdeenâs**.

A. Sterste.

No junija beigam lihds 13. augustam peenemu

azu slimneekus

tiklab sawâ priwatdsihwoklî, kâ ari ambulanzê, diakonisu namâ, tikai **pirmdeenâs, otrdeenâs, treschdeenâs** un **zeturtdeenâs.**

Pastahwigâ nodala kliniká par scho laiku slehgta.

Jelgawâ.

Dr. med. barons L. von der Osten-Sacken.

Kolomowkas pagasta skolai wajadsigs **lutertizigs**

skolotajs.

Kandidatu kungi, kuri wehletos scho weetu peenemt, teek usaizinati peeteiktees tuhlin pee skolas preekschneeka zaur wehstulem.

Adrese: Въ Новгородской губ. ст. Чудово, др. Куломовки К. Вальдманъ.

Jelg. Pal. un Paglab. Beed.

Krahj- un Aisdewu Kases

telpas

no **1. julija sch. g. atradisees**

Palejas eelâ,

Berris kga namâ.

Wolguntes Jaunzeemu mahjâs tiks

plawu sahle

pahrdota par paseminatam zenam schahdôs terminôs: 17. un 23. junijâ un 1., 8., 15., 22. un 29. julijâ.

Dobelê

Warschawas magasina

peedahwâ **tapetes** jaunakôs musturôs, tâpat **schujamâs maschinas** un loti eezeenitâs **dahmu dseltenâs** un **melnâs kurpes** pehz Peterburgas isstrahdajuma par 3 rub. pahri, tik labas un lehtas ir dabujamas **tikai pee**

Jaunâ Braudes

Dobelê.

Gultas weetas

ir dabonamas Upes eelâ № 17 a, pee **Steinberga.**

Gultu weetas

isihrejamas ihpaschâ istabâ Jelgawâ, Dobeles eelâ № 25. Peepramams bodê.

J. Jaksch & Co. Rigâ.

Firma dibinata 1841. g.,

par **pahrbuhwes laiku** blakus melngalwju namam **pee rahtuscha platscha.**

Pulksteni, lampas, trauki.

Jelgawas dseedasch. beedriba „Lira"
isbrauks **1. julijâ 1901. g.**

salumôs

uf **Behnes jauko hirschu parku.**

Tuwakas sinas programâs.

Preekschneeziba.

T. Wannag,

Rigâ, Alekfandra eelâ № 21.

Smalku ahdu leetu, portmaneju, naudas maku, wehstuku taschu, papirosu un **zigaru etwiju, eerehdnu taschu, taschas** preeksch daschadu leetu usglabaschanas, **fotografiju, rahmju, albumu drehbju sikfnu, skolneeku sominu, roku koferu** un **zelojumu taschu** u. t. l.

Fabrikazija un krahjums.

Wisi apstellejumi un islabojumi

teek noteiktâ laikâ isdariti.

Pahrdoschanas wairaksolischanâ.

Jelgawas apgabala teesâ pahrdos:

1) 1. augustâ sch. g. Meijeram Kanam peederigu nekustinamu ihpaschumu Bauskâ, sem 105. hipoteku numura, wehrtetu us 4000 rubku, hipotekas parahds 1500 rubku, peedsenamâ summa 2180 rubku ar prozenteem.

Leepajas apgabala teesâ pahrdos:

1) 23. julijâ sch. g. Sofijas Schmemann (kuras dsihwes weeta nesinama) prederigu, 3,19 puhraweetas leelu, nekustinamu ihpaschumu Grobinâ, sem 136. hipoteku numura. Ihpaschums wehrtets us 1000 rubku, peedsenamâ summa 9530 rubku 30 kap., bes tam wehl hipotekas parahds 800 rubku.

2) 18. juuijâ sch. g. Jahnim Pahwilam Scheferam peederigu nekustinamu ihpaschumu Saldû, sem 102. trefâ hipoteku numura. — Ihpaschums wehrtets us 888 rubki, no kahdas summas ari solischana sahkfees. Hipotekas parahds, nepeeskaitot parahdu Kurs. pilf. hipot. beedribai, wehl 85 rubki.

3) 20. augustâ sch. g. Karlim Freitzam peederigas Kuldigas aprinka Schwahrdes pagasta Jurischu mahjas, hipotekas parahds 2400 rubki.

Tukuma-Talsu meerteesneschu sapulzê pahrdos:

1) 28. julijâ sch. g. Frizim Wittenbergim peederigas Talsu aprinka Jaunpagastes pagasta Meschkaulinu mahjas, wehrietas us 1900 rubku, hipotekas parahds 7000 rubku.

Wentspils-Kuldigas meerteesneschu sapulzê pahrdos:

1) 30. julijâ sch. g. Kuldigas krahj- un aisdewu kasei peederigo nekustinamo ihpaschumu Kuldigâ, sem 170. hipoteku numura. Ihpaschums wehrtets us 1400 rubku, hipotekas parahds 1200 rubku. „K. G. A."

Dseltenàs seepes I. sorte par 10½ kap. mahrz.
Raibàs seepes I. sorte par 9½ kap. mahrz.

pahrdod

J. Heysters, pee Masajeem wahrteem.

28, Kungu eelâ 28.

J. Kronberg, Rigâ.

„Baltica" welosipedu darbniza u. noliktawa. Emaljeschanas u. nikeleschan. eestahde.

„Baltica" schujmaschinas no slawenakâs **Wertheima** fabr., ari us nomaksu ar pilnigu galw.

Reparaturas isdara ahtri un lehti pascha darbnizâ.

HORNSBY

lokomobiles, kulmaschinas un salmu sehjeji.

Leelakâ un slawenakâ fabrika Anglijâ.

1050 medalas un usslawas,

ko schis fabrikas raschojumi daschadâs isstahdês dabujuschi, dod wislabako leezibu par winu augsto wehrtibu.

Parises pasaules isstahdê 1900. g. 2 selta medalas.

Laukfaimneezibas isstahdê Rewelê 1900. g.

pirmà godalga.

Weetneeks un noliktawa: Rigâ, Leelâ Kehninu eelâ 2, 2 trepes.

Technifka biroja „DÜNA".

Jubilejas papirosi.

A. G. Ruhtenberga fabrikas.

10 gab. 10 kap.
25 gab. 25 kap.
100 gab. 100 kap.

Jubilejas papirosi / Isstahdes papirosi

Rigâ, leelâ Jumprawu eelâ **№ 3.**

10 gab. 6 kap.
25 gab. 15 kap.
100 gab. 60 kap.

A. G. Ruhtenberga fabrikas.

Isstahdes papirosi.

Ar peenahkoschu atlauju atklahtà

saimneezibas un rokdarbu skola

Rigâ, Elisabetes eelâ № 24, ds. 8.

Skolneezes peenemu katru deenu no pulksten 10—11 pr. pusd. un no 2—5 pehz pusd. Saimneezibas nodalâ mahzibu pasneedsu teoretiski un praktiski un skolneezes isglihtoju par kreetnâm saimneezem. — Rokdarbu nodalâ pamatigi ismahzu daschadus isschuwumus us drehbes, sihda, ar seltu u. t. t., u. t. t., kâ ari daschadôs mahksligôs rokdarbôs un spodrpleteschanâ. Nodalâ preeksch schnitu sihmeschanas un modes drehbju schuhschanas, kuru skatotees pehz skolneezes tschaklibas, ismahzu 8 deenu laikâ. — Peenemu apstellejumus us damu modes garderobem.

Pansijâ usnemu 2—3 skolneezes, ar waj bes ustura.

E. Dadsit.

Kaltas buhwnaglas

wisadôs leelumôs

peedahwà par **5 kap.** mahrzinâ

J. S. Parûgina manteneeki.

Ihpaschneeks: **A. Artemjews.**

96. Jelgawâ, kolonadôs 96.

Kursemes

prowinzial-museja.

Lai ari masak istikuschi pilsehtas eemihtneeki waretu museju apmeklet, tad **treschâ Jahnu deenâ, 14. junijâ no pulksten 3 lihds 5 museja buhs atwehrta** pret 5 kap. ee-ejas makfu un 3 kap. par garderobi famakfajot.

Kursemes prowinzijal-musejas direkzija:

Aprinka marschals **Rudolfs v. Hoerner.**

Guwernante,

kura war dot **stundas** franischu, kreewu un wahzu walodâs, wehlâs pa wasaru weetu us laukeem. — Adrese: Jelgawâ, Katrinas eelâ № 1, pee **Neumana.**

Dselteno

lopu beeschu

un Egiptes tumscho **salatu beeschu stahdi** dabujami pee Rahtsmuischas.

J. Reifs.

A. Loginows,

Jelgawâ, Katolu eelâ № 2,

peedahwà leelâ isswehlê

Kreewijas un **ahrsemju**

wihnus,

konjaku, rumu, araku, bischofu, saldus un ruhktus schnabjus un likeerus

par daschadâm zenâm.

Ritenu loki

lehti pahrdodami pee **Judelowitza,** pee Masajeem wahrteem.

S. Rosenthal,

Rigâ, 13 Grehznieku eelâ 13, peedahwà no sawa leela krahjuma: **Pulksteni, dahrgakmenu, selta un sudraba lietas.** — **Par wislehtakam zenâm. Pascha darbniza preeksch reparaturâm.**

Klijas un lopu miltus

pahrdod lehti

Aug. Kruhminsch,

Jelgawâ, Leelajâ eelâ № 66.

M. D. Salzmann,

Jelgawâ, pee tirgus, pret Müllera materialweikalu, muhra bodê, peedahwà leelâ krahjumâ **Austreeschu**

iskaptis

par mehrenâm zenâm. Atkalpahrdewejeem rabats. Bes tam wehl peedahwà **seena dakschas** un jaunmodes **iskapschu eesseenamos** un wisadas **ahdu prezes** un **sirgu leetas.**

26. M. D. Salzmann. 26.

Superfosfata gipsi,

saturoschu 30% fosfora

pahrdod

Zelm & Boehm,

Rigâ, Teatra bulw. 11.

Wilzeneeki

isrihkos **swehtdeen 1. julijâ 1901. g.** Wilzes muischas dsimtkunga **barona von Hahna kunga** laipni atwehletâ parkâ

salumu preekus

ar **deju** pee **kara musikas.**

Tumsai metotees salumu weeta taps apgaismota. Ee-ejas maksa 35 kap. no personas.

Isrihkotaji.

Dehl sugas pahrmainischanas top **Lestenes muischâ** (Tukuma aprinkî) **slauzamas** un **gaidamas**

gowis,

teles un **atschkirti teli pahrdoti.**

Wisâs grahmatu pahrdotawâs dabonama:

H. Wagnera

pirmee stahsti is dabas mahzibàm

skolai un mahjai — behrneem un saimei. Latwiski tulkojis Alberts Treulands. Ar bildem. 35 kap.

J. F. Steffenhagen un dehls.

Дозволено цензурою. Рига, 11-го іюня 1901 г.

Drukats pee J. F. Steffenhagena un dehla.

(Tè klaht peelikumâ.)

Ihstenibâ nekahda eedsihwotaju wairoschanâs Franzijâ naw redsama. Eedsihwotaju skaits tur waj nu atrodâs weenâ un tajâ paschâ stahwokli, waj drihsak slihd atpakal. Jo peeminetee 66,000 eedsihwotaju naw wis gadâ pawairojuschees no dsimstibas pahrswara par mirstibu, bet gan no eenahzejeem Franzijâ. Dabiskâ eedsihwotaju wairoschanâs tik wehl Franzijâ pamanama leelpilsehtâs, kamehr uf laukeem eedsihwotaju skaits waj nu paleek bes pahrmainas, waj pat pamasinajâs. Weenâ sinâ schi parahdiba peewilziga, kad wina leezina, ka leelruhpneeziba un wispahrigi fabriku attihstiba weizina eedsihwotaju wairoschanos. Kamehr Franzijâ, kur eedsihwotaju wairums ir laukſaimneeki, proti semneeki un widejâs kauschu kahrtas, jau wairak gadus no weetas mirstiba leelaka par dsimstibu, tikmehr tahdâs semês, kur spehji usplaukusi leelruhpneeziba, peem. Anglijâ, Belgijâ un Wahzijâ, eedsihwotaji deesgan strauji wairojâs. Dsimuscho skaits bij masaks par miruscho skaitu Franzijâ

1890. g. par 38,000
1891. g. „ 10,000
1892. g. „ 20,000
1895. g. „ 18,000.

Eedsihwotaju skaita wairoschanâs apstahschanos Franzijâ wislabaki sapratisim no tam, kad Franzijas eedsihwotaju kustibu notezejuschâ gadu simtenî salihdsinasim ar eedsihwotaju kustibu Wahzijâ. 1801. gadâ Wahzijâ, t. i. wisâ tanî apgabalâ, no kura sastahw tagadejâ Wahzu walsts, bij 25 miljoni eedsihwotaju; Franzijâ, turpretim, 27 miljoni eedsihwotaju. Pagahjuschâ gadu simtena pirmajâ pusê eedsihwotaji wairojâs Franzijâ deesgan stipri. Tâ 1851. g. Franzijas eedsihwotaju skaits jau bij 34,901,938. No ta laika eedsihwotaju wairoschanâs gahja gausakâ wirseenâ. No 1872. gada Franzijas eedsihwotaju skaits pawairojees tik par 2½ miljona personu, kamehr Wahzijas eedsihwotaju skaits tanî paschâ laikâ pawairojees par 15 miljonu personu.

Gaischi saprotami, — saka „Rig. Rundschau“, ka Franzijâ eedsihwotaju skaita newairoschanâs, — jo no tâs pilnigi war runat, eewehrojot, ka tureenes eedsihwotaju tagadejâ peeaugschana isskaidrojama tikai zaur eezeloschanu, kamehr aisgahjeju skaits sneedsâs tik pee 5000, — Franzuscheem dara daudſ ruhpju un nenoleedsami peerahda Franzuschu tautas spehka nowahjinaschanos. Kamehr pagahjuschâ gadu simtena sahkumâ Franzija eedsihwotaju skaita sinâ stahweja pirmajâ weetâ starp Eiropas leelwalstim, tuhlit aiſ Kreewijas, tikmehr tagad eedsihwotaju skaita sinâ ta noslihdejuse starp leelwalstim preekschpehdejâ weetâ.

Pirmajâ weetâ stahw (Eiropas) Kreewija ar apm. 108 miljoneem eedsihwotaju, tad nahk Wahzija ar wairak nekâ 56 miljoneem eedsihwotaju, Austrija ar apm. 45 miljoneem eedsihwotaju, Anglija (Eiropas peederumi) ar 42 miljoni eedsihwotaju, Franzija ar 38½ miljona eedsihwotaju un pehdigi Italija ar apmehram 32 miljoni eedsihwotaju. Ja peeminetâs leelwalstîs eedsihwotaju skaits wairojâs lihdsschinejâ parastâ kahrtibâ, tad schi gadusimtena widû Franzija jau buhs noslihdejuse pehdejâ weetâ starp leelwalstim. Un tâ ar laiku war peenahkt laiks, ka Franzijai pawisam buhs jaisstahjâs no leelwalstju widus.

Tik druhmi runâ par Franziju beidsamâs kauschu skaitischanas panahkumi. Bet naw jaaismirst, ka katras walsts eedsihwotaju skaits gan ir no leela swara, bet tomehr naw wehl wiss. Ja walstju spehku mehrotu ar eedsihwotaju skaitu, tad jau Kihnai wajadsetu nahkt pirmajâ weetâ! Ko tas palihds, ka semei ir daudſ eedsihwotaju, bet kad teem naw maises ko ehst, kad bads, tihfus, mehris un zitas breesmigas sehrgas tos aisrauj kapâ. Weenam labi barotam, stipram, weselam un no augstakâm dsinâm pahrnemtam saldatam pat pahri desmit nihkulischi neka newarès darit. Zik skaits ween spehlê masu lomu, waram redset tagadejâ Anglu-Buhru karâ. Dsimstiba un wairoschanâs tiklab katrâ tautâ, kâ walstî weizinama, bet lihds ar to nopeetni jagahdâ, lai eedsihwotaji nahktu tahdôs apstahkkôs, ka tee sawus behrnus war ismahzit un isaudsinat par kreetneem un godigeem zilwekeem, nopeetni jagahdâ ari par semes eedsihwotaju garigu un laizigu labklahjibu. Ruhpesimees par to, lai wisi eedsihwotaji waretu dsihwot weseligôs, labwehligôs apstahkkôs, lai tee neisaugtu pahrak nopuhleti waj islutinati, aistaisisim smirdoschos pagrabus, kuru eemihtneekeem wisu gadu saule neatspihd, gahdasim teem tihru gaisu, weseligu, spehzigu baribu, atspirdsinoschu preeku, darbu, uf ko sirds nesâs, tad masinasees mirstiba un, lai ari dsimstiba nebuhs pahrak bagata, tomehr eedsihwotaju skaits kaut gan lehni, bet droschi wairosees.

No Turzijas. Atkal aresti. No Salonikeem telegrafê Tscheku awisei: „Narodny Lysti“, ka Turku waldiba no jauna isdarijusi kahdus 300 arestus. Apzeetinatas personas, kuras, pehz Turku speegu domâm, peederot pee Makedonijas rewoluzijas komitejas. Tschetreem no apzeetinateem jau nozirstas galwas. — Tâs nu gan ir sliktas sahles pret nemeereem, jo tee ir wairak, nekâ puhkis dewinâm galwâm, kuram katras nozirstâs galwas weetâ dewindesmit dewinas usaug no jauna. Kamehr nepazels un neuslabos Turzijas palaisto saimneezisko stahwokli, tikmehr galwas zirschanas un tamlihdsigi lihdsekli mas ko palihdsês pret nemeereem.

No Serbijas. Serbijas kehninsch Aleksanders un kehnineene Draga, kâ telegrafs sino, septembra mehnesî zeloschot uf Kreewiju.

No eekschsemèm.

No Peterburgas. Wideju skolu reformas komisija, kâ „Rosija“ sino, laika truhkuma dehl pagaidâm atlikuse reformas projekta 7. panta apspreeschanu par programas isstrahdaschanu seewweeschu widejâm mahzibas eestahdêm.

No Peterburgas. Skolu reformas leetâ „Rosija“ sino, ka widusskolu reformu komisija galigi weenojusês, ka nepeezeeschami wajadsigas semakas schkiras skolas, kurâs pasneegtu pilnigi noslehgtu semaku isglihtibu, bet kuras dotu ari teesibu eestahtees tiklab wispahrigi isglihtojoschâs, kâ ari spezialâs widus skolâs. Par reformu komisijas tahlaku darbibu sino „Rusk. Wed.“, ka tautas apgaismoschanas ministra wadibâ isstrahdati un peenemti 3. junijâ jauni stundu eedalijumi. Pehz jaunâ stundu saraksta nahk latinu walodas weetâ diwi jauni preekschmeti: dabas sinibas un sihmeschana. Leelakâ daļa isteizâs, lai schos preekschmetus mahzitu blakus ar latinu walodu preeksch teem skolneekeem, kuri to wehlâs. Latinu un Greeku waloda eewedama kâ neobligatorisks mahzibas preekschmets. Eewehrojot to, ka buhschot wehl deesgan daudsi, kuri wehleschotees mahzitees schos abus preekschmetus, nolehma atstaht wehl daschas klasiskas gimnasijas, kurâs buhtu eeteizams mahzit schos preekschmetus. Ari Rigâ nodomats peepaturet klasisko gimnasiju.

No Peterburgas. Schurnala aisleegschana. „Kreewu telegr. agent.“ sino 9. junijâ: „Eekschleetu, tautas apgaismoschanas un teesleetu ministri un swehtâ sinoda wirsprokurors sawâ kopigâ sehdê 8. junijâ pawisam aisleedsa Peterburgâ isdoto schurnalu „Schisn“.

No Peterburgas. Waldoschais senats isskaidrojis, kâ „Prawo“ sino, ka pee farmazeitu eesneegteem **luhgumeem dehl atlaujas atwehrt apteeku,** preekschroka jadodot tam, kuram neesot wehl apteekas; ja wiseem luhdsejeem esot, tad tam, kursch pirmais eesneedsis luhgumu. Ja wisi luhdseji reisê buhtu eesneeguschi, tad tam, kuram augstakais mahzita wihra grahds; ja ari tas wiseem buhtu weenads, tad preekschroziba dodama tam, kuram weetejâ preekschneeziba peeschkir leelako ustizibu.

No Maskawas. Bagata pilsehta. Wisi Maskawas pilsehtas ihpaschumi sneedsotees pee 63 miljoni rubku; kustamâ ihpaschuma wehrtiba — 5 miljoni rubku, nekustamâ — 58 miljoni rubku.

— **Galwas pilsehtas fuhrmani,** kâ „Warsch. Dnewn.“ sino, uf pilsehtas preekschneeka nolehmumu, samaksajuschi wairak nekâ 25,000 rubku daschadas soda naudas.

— **Kreewijas tirdsneezibas apgrosijums** schigada janwara mehnesî sneedsâs uf 167,417,000 rubku; iswests pretschu par 86,801,000 rubku un eewests pretschu par 80,616,000 rubku.

Domenu un semkopibas ministrija isdarijuse kahdâ krona Aiskaukasijas apgabala muischâ leelakus schauschanas ismehginajumus krusas mahkonu isklеedeschanas noluhkâ. Ismehginajumeem bijuschi teizami panahkumi.

No Witebskas. Schehlsirdigâs mahsas usupureschanâs. Pagahjuschâ gada galâ, kâ Kreewu laikraksti raksta, atweda Witebskas gubernas slimnizâ 10 gadus wezu puiku, kursch bij dabujis loti wahrigas deguma bruhzes, kuras pehz ahrstu domâm bij apklahjamas ar dsihwu ahdu, lai usturetu puiku pee dsihwibas. Schehlsirdigâ mahsa Katrine Bereskina peedahwajâs tuhlin glahbt nelaimigo puiku. Ahrsts nonehma winai no rokas daschus ahdas gabalus un pahrklahja ar teem puikas bruhzes, zaur ko slimneeku isglahba no nahwes. Pee schis tik pahrleeku sahpigâs operazijas mahsa atteizâs no kloroforma. Par schahdu waronigu paschusupureschanos dahwinaja Keisara Majestate 24. maijâ Sarkanâ krusta mahsai Bereskinai sudraba medali ar usrakstu „par glahbschanu no nahwes breesmâm“.

No Tambowas. Aiſ wahjprahtibas. Schejeenes muischneeks Saltikows, gara slimibai usnahkot, ar rewolweri noschahwis sawu dewinus gadus wezu meitinu, eewainojis gruhti galwâ sawu seewu un gribejis nonahwet ari wehl sawu 13 gadus wezu dehlu, un pehz tam ari pats noschautees. Bet dehls atradees otrâ istabâ un wahjprahtigâ brahlis winu kawejis tur eekluht. Saltikows eeweetots wahjprahtigo namâ.

No Urschumas. Semneeki sahk mostees. Schejeenes bibliotekai-lasitawai, kâ „Selsk. Westn.“ sino, esot ne masak kâ — 1000 lasitaju. Tee esot weetejee semneeki, pa leelakai daļai 18 lihds 25 gadu wezumâ. Deemschehl tikai grahmatu mas un to iswehle schaura.

No Warschawas. Neisdewees gahjeens Buhreem palihgâ. 19. maija wakarâ, kâ „Warsch. Dn.“ sino, Warschawas zeetumâ atwests pa etapu kahds dedsigs Buhru aisstahwis, kas apmeklejis ari firmo presidentu Krügeri, gan ne Pretorijâ, bet Hilwersulas wasarnizâ, Hollandê, kur schimbrihscham ustu-râs Krügers. Jaunekli sauzot par Tluchowski, tas 19 gadus wezs un wina tehws esot muischu pahrwaldneeks Herfonas gubernâ. Tluchowskis apmeklejis otru Odesas gimnasiju, no kuras neweselibas dehl isstahjees no sestâs klases. Gribedams kaut kâ palihdset Buhreem, Tluchowskis panehmis no tehwa 60 rubku un aisbrauzis pa dselszeku lihds Aleksandrowai. Tur woksalâ winsch greesees pee kahdas nepasihstamas personas un luhdsis, lai peepalihds tam tikt pahri robeschai, jo Tluchowskim, isnemot dsimschanas sihmi, naw bijis nekahdu leezibu. No mahjâm aisbraukdams, winsch ari wezakeem neko naw sazijis par sawu zeka mehrki. Par 15 rubku kahds pakalpigs zilweks pahrwedis Tluchowski pâr robeschu 25. aprilî. No Tornas Tluchowskis dewees pa dselszeku uf Posnanu, no tureenes tahlak uf Berlini, kur kahdâ weesnizâ usturejees seschas deenas, jo saslimis ar influenzi. Berlinê winsch greesees ar luhgumu pee Kreewu konsula, lai palihds tam aistikt uf Hollandi. Konsuls isdewis jauneklim sihmi un mehginajis to peerunat, lai brauz atpakal uf Kreewiju. Tluchowskis konsuli wis neklausijis, bet greesees pee Hollandes un pehdigi pee Belgijas konsula Berlinê. Pehdejais dewis Tluchowskim wajadsigos aisrahdijumus, kâ notikt uf Hollandi un kâ peetikt pee presidenta Krügera. Presidents Krügers peenehmis Tluchowsku sawâ wasarnizâ, pateizees par jaunekla labo wehleschanos, parahdijis milsigu grosu lihdsjuhtibas wehstuku, kuras tas sanemot no wisâm pasaules pusêm, bet lihds ar to issazijis jauneklim, ka winam, presidentam, neesot eespehjams peenemt preekschlikumu. No presidenta Tluchowskis brauzis uf Amsterdamu un greesees pee Buhru palihdsibas komitejas, lai schi winu nosuhta uf Transwalu, kur tas grib dotees Buhreem palihgâ. Bet ari komiteja atteikusees, jo schimbrihscham ta newarot suhtit sawwaineekus, pirmkahrt, tai truhkstot lihdsekku, otrkahrt, robeschas slehgtas, tâ ka komiteja pat nesinot, kahdâ zeklâ aissuhtit no Hollandes 400 Buhrus, kuri gribetu dotees saweem tautas brahkeem palihgâ. Pehz tahdas neisdoschanâs jaunais sawwaineeks greesees ar luhgumu pee Kreewu konsula Amsterdamâ, paleenejis no ta 15 guldenu un nosuhtijis wezakeem telegramu, luhgdams, lai tam atsuhta 50 rubku. Sanehmis naudu, Tluchowskis dewees atpakal uf Aleksandrowu, kur apzeetinats un no tureenes pa etapu nosuhtits uf Warschawu. No zeetuma Tluchowskis nosuhtijis tehwam telegramu, luhgdams, lai brauz to ispestit no klismas un zeetuma.

No Sewastopoles. Mihkakais dsihwu sadedsinajis. 29. maijâ sche atrasta pa pusei sadegusê pilnigi kaila seeweete. Blakus tai atradâs petrolejas pudele. Winai wehl bija tik daudſ spehka, isskaidrot, ka winas mihkakais to nogehrbis, aplehjis ar petroleju un tad aisdedsinajis.

Widseme.

Widsemes ahrstu beedribas 13. saeima notiks schogad Rigâ no 19. lihds 21. junijam. Preekschlasijumu peeteikts leels baudsums.

No Rigas. Fr. Mekons, bijuschais skolotajs un weens no agrako gadu desmitu Latweeschu rakstneekeem un awischneekeem miris treschdeen 6. junijâ. Wina rakstôs, lai nu gan nebij neka dsikaka, tomehr reisêm bij humors, tamdehl ari isskaidrojâs, ka tee loti plaschi isplatijuschees semako kauschu schkirâ.

— **Keisariskâs Kreewijas Dahrskopibas beedribas Rigas Nodalas** beedru sapulzê swehtdeen, 3. junijâ, R. L. beedribas namâ beedris stud. A. Kalninsch runaja par stahdu fisiologiju, sewischki par baribas weelâm — kahdâ weidâ tâs stahdi usnem sewî, un kâ stahds scho baribu wada no saknêm uf galotni — lapâm. Beedra J. Irbes, Poltawas gubernâ, ceferats par seedu kalteschanu kimiskâ zeklâ, aisrahda uf wisâm galwenâm seedu kalteschanas metodêm un kahdas puku sugas labaki iskaltejamas. Beedris stud. P. Delle runaja par semes ihpaschibâm, ko, peemehram, smilts, ko mahls u. t. pr. satura no stahdeem derigâm baribas weelâm un kâ jarihkojâs, lai semi galigi neissuhktum, jo wistreknakâs melnsemes bagatiba issihkst ar laiku, ja mehs no winas tikai nemam, bet tai neka neatdodam. Starp zitu runatajs aisrahdija uf agronoma J. Bisseneeka tabelêm 1900. gada Lauksaimneeka labatas kalendarî, kurâ redsams, kahda labiba zik baribas weelu no semes panem, zik katri mehsli satura semei wajadsigo weelu un zik kahdu mehslu jadod semei, lai tâs audseliba neeetu masumâ. Beedra Ed. Rihtera referats par kaktusu audsinaschanu loti eewehrojams wiseem dahrsneekeem, kuri ar scho spezialkulturu masak eepasinuschees; tas papildinats ar glihteem sihmejumeem. Pehz tam P. Delle wehl reis aisrahdija uf to, ka mums par dahrgu naudu japehrk daschadi augku wihni sem wihnogu wihnu nosaukuma un daschadi pat kaitigi wilt jumi, — ka tahdus pat wihnus spehjam isgatawot iſ paschu raschotâm ogâm un augkeem, lehtus, weseligus un garschigus. Daschadus rezeptus usdewis un daudſ ko pee scha darba eewehrojamu aisrahdijis, runatajs usaizinaja eespehjami daudseem sahkt mehginajumus, lai zaur teem tiktum pee pilnigi pareisas un droschas scha ruhpneezibas sara nodibinaschanas. Beedris J. Freymans, Wibrokâ, bija sapulzê isstahdijis jau pilnigi nogatawojuschâs skaistos wihnogas no daschadâm sugâm. Sapulze, lai godam zildinatu nopelnu un eewehrojamus panahkumus, kâ ari lai usmudinatu zitus beedrus, zenstees sasneegt eewehrojamu augstumu daschadâs spezialkulturâs, peespreeda uf beedribas statutu pamata, beedram J. Freimanam, kâ par agrajâm wihnogâm, tâ ari par ahrkahrtigi skaisteem roschu seedeem, pa sudraba medalam un turpat pasneedsa teem peederoschus diplomus K. Kr. D. B. Rigas nodalas wahrdâ.

„Gada grahmatas 2. burtnizas druka“ jau tiktahku tikuse, ka Rigâ dsihwojoschee beedri wareschot to, sahkot no 15. junija, sanemt pee preekschneeka. Nodalas beedris Andrejs Seidaka kgs, sihmeschanas kursu waditajs, kâ „D. L.“ raksta, ispelnijees sazensibâ Peterburgâ augstako godalgu, leelo selta medali par sawu eesuhtito projektu un plahnu jaunajam generalschtaba parkam! Galwenais beedribas preekschneezibas lozeklis K. Seetinsona kgs raksta no Peterburgas laimigajam uswaretajam schai leelâ sazensibâ, starp zitu schahdi: „Juhsu projektam peespreeda ekspertu komisija paschu leelako preekschrakstito premiju, leelo selta medali. Juhs uswarejât leeliski! Wehlu Jums, ka Juhs allasch schahdus meistera darbus strahdatu, sew pascham par godu un swehtibu un mums tauteescheem par leelu preeku!“

No Jurjewas. Sods. Schejeenes 3. eezirkna meerteesnesis, kâ „Uus Aeg“ sino, baroneenei v. M. uf weeteja pagasta skolotaja suhdsibu nospreedis aresta sodu, par to, ka wina sawâ muischâ plehsigus sunus turejuse nepeesetus. — Deemschehl ta ir loti parasta parahdiba, ka uf laukeem plehsigus sunus netura peesetus.

Mas-Salazes labdaribas beedriba nobeiguse pehz pilnas sapulzes nolehmuma sawu gaitu, kâ „W. G. A.“ sino.

Kurseme.

Kursemes gubernatora kgs ar zirkularu sino aprinku preekschneeku un polizejmeistaru kgeem, ka winam nahzis sinams, ka daschâs friseeru darbnizâs, tapat ari pirtîs, isdarot asinu laischanu,

leekot podimus un potejot bakas. Tamdehk gubernatora kgs leek preekschâ aprinku preekschneeku un polizijmeistaru kungeem pasinot augschmineto eestahschu turetajeem, nepeelaist pee tahdas darbibas personas, kuràm naw us to likumigas teesibas, aisrahdot, ka nosazijumu pahrkahpeji tiks saukti pee atbildibas teesas zelâ. (K. G. A.)

No Leepajas. Tautskolu inspektors Wembera kgs, kâ „Lib. Lok. und Handbl." sino, pa wasaru skolas leetâs buhschot runajams tikai treschdeenâs, no 12—2 sawâ dsihwoklî.

No Leepajas. Leepajas Keisara Aleksandra III. ostas dokus eeswehtischot 15. junijâ.

— **Aisgahjeji.** Sestdeen, kâ „Lib. Now." sino, isbraukuschi no Leepajas ostas diwi kugi ar Schihdu aiszelotajeem. Twaikonis „Woldemars" aiswedis 90 aiszelotajus us Hulli un „Georgs" 120 us Londonu. No tureenes aiszelotaji isdalischotees us wisâm pasaules pusèm. Leelakâ daka nodomajuse dotees us Ameriku un Afriku.

No Swehtes. Neatstahjeet behrnus bes usraudsibas! Zik slikti, kad masus behrnus, kaut ari tikai us ihsu laizinu, atstahj bes usraudsibas, to atkal peerahda sekoschais notikums. 1. junijâ Swehtes Bemberu mahju saimneeze, us masu brihdi pee darba iseedama, bija sawu 10 mehneschu wezo puisiti atstahjuse deenestneezes usraudsibâ, — bet deenestneeze, atkal kur iseedama, pametuse behrnu weenu paschu istabâ un pee tam wehl istabas durwis walâ. Deenestneeze, atpakal atnahkdama, newar wairs behrnu istabâ eeraudsit un tapehz sahk behrnu meklet sehtâ, kur ari par leelu isbihschanos eerauga, ka behrns ir eekritis us galwu neleelâ uhdens ballinâ. Wiss atdsihwinaschanas puhles bija weltas un wezakeem ar sirdssahpèm bija saws mihlulis jagulda dsestrâ bedritê. ω

No Dschuhkstes. Maskawas-Wentspils jauntaisamâ dselszeła gabalâ no Jelgawas lihds Tukumam naigi schimbrihscham strahdâ, nosprausdami lihniju galigi. Pirmdeen, 4. junijâ, pabeidsa galigi nosprausi un lihniju isswehrt lihds nahkamai Grausdes peestahtnei. (Grausde ir muischa Dschuhkstes nowada widû.) Schi peestahtne atronâs Rigas zelâ pee 'tajâ werstê no Dschuhkstes basnizas un Beedribu nama, trihs-zeturtdakas wersti no Dschuhkstes-Lanzeneeku skolas nama, pahris werstju no Peenawas meschkunga muischas un apmehram 6 werstis no Slampes muischas. Tâ tad Dschuhkstes Peenawas un Slampes nowadeem loti pa rokai. Uskahpjamâs weetas buhschot (no Jelgawas rehkinot) pee Lihwes-Behrses un (no Tukuma rehkinot) pee Prawineem, bet leelâ peestahtne tikai pee Grausdes. Schoruden, kâ „B. W." raksta, sahkschot wahkt buhwejamo materialu un semes darbus ussahkschot agri nahkoschâ pawasarî.

Saldus pasta-telegrafa kantora usraugs Jahnis Krastinsch eezelts par Rujenes pasta-telegrafa kantora V. schkiras eerehdni, kâ „Widz. Gub. Awises" sino.

No Dsirzeema. Dsirzeema bischkopibas beedriba sarihkoschot bischkopibas kursus weetejâ skolas namâ. Kâ „Rosija" sino, semkopibas ministris atwehlejis mineteem kurseem naudas pabalstu. Kursi noteek Latweeschu walodâ. Beedribas lozekleem un dahmâm ir kursi par brihwu. Sweschi maksâ 50 kap. deenâ.

Ari **Jaunpils** bischkopibas beedriba „Drawa" sarihkos no 12. lihds 21. junijam ar ministrijas pabalstu kursus Latweeschu walodâ, Laukmuischas skolâ.

No Bauskas un apkahrtnes. Neihstas sehklas. Muhsu apkahrtnê un ari kaiminu Leischu dakâ laba daka semturu apsehjuschi sawus ahbolina laukus sarkanâ ahbolina weetâ ar dselteno, kursch jau tagad it naigi seed, bet sawa ihsuma dehl wairak der noganischanai nekâ plauschanai. Zuhkas un aitas winu it labi ehd, bet leellopeem tas neder. Zaur scho dascham labam lauksaimneekam zelsees leeli saudejumi un gruhtibas par seemu lopus ismitinat. Par schahdu nebuhschanu japateizâs muhsu Mosus dehlu rebineeku rihzibai, kuri isleetoja dseltenâ ahbolina sehklu lehtumu (kamehr sarkanâ Kreewu un Kursemes ahbolina sehklas 1900. gada pawasarî turejâs pee kreetnas zenas), peemaisija tam krahsas pehz wehl klaht Amerikas ahbolina sehklu un tad laida to „tautinâs" par Kursemes sehklu. Bet kad nu Schihds ir wainigs?! Tâ ari tagad tee par saweem rihkeem israudsijâs daschus moralisku grimuschus Latweeschus sirgu turetajus, kuri brauza apkahrt pa tirgeem, peedahwadami dseltenâ ahbolina sehklu par sawa pascha. Pirzeju „lehtajâm" sehklâm ari netruhka. Tahdas pat rebes dsina Schihdini ari scho pawasari un daudsi nahkoschu gadu atkal redsês sawas zeribas us labu ahbolina raschu isnihkstam. Wehrotajs.

Red. peesihme. Atbildibu par schi sinojuma pateesibu atstahjam pascham sinotajam.

No Rundales. Rundales sawstarpigâ krusas apdroschinaschanas beedriba sino, ka schahdi kungi usnehmuschees beedribai palikt par agenteem un peenemt apdroschinajumus pret krusu: Agronoms J. Bisseneeka kgs, Jelgawâ, Semkopja redakzijâ, J. Bergmana kgs, Platones pagasta Masbuhtôs, J. Juschkewitscha kgs, Leel-Sesawas Mas-Juschkenôs, J. Waltera kgs, Wez-Swirlaukas pagasta rakstwedis, J. Ahbela kgs, Emburgas pagasta rakstwedis, G. Wahrena kgs, Wirzawas pagasta rakstwedis, T. Schenfelda kgs, Jaun-Swirlaukas pagasta rakstwedis, O. Saukuma kgs, Eezawas pagasta rakstwedis, A. Kaktina kgs, Bahrbeles pagasta rakstwedis, J. Silau kgs, Meschotnes pagasta rakstwedis, J. Zina kgs, Bauskas pagasta rakstwedis, tirgotajs Aug. Leitnanta kgs — Bauskâ. Beedribas darischanu wedejs Sch. Bergmana kgs peenems apdroschinajumus katru zeturtdeenu Rundales pagasta namâ.

Par Aisputes-Grobinas 5. eezirkna meerteesnesi pahrzelts Zehsu-Walkas 6. eezirkna meerteesnesis, galma padomneeks Popows; Jelgawas-Bauskas 3. eezirkna meerteesnesis, kolegiju asesors Skolosubows par Jelgawas-Bauskas 1. eezirkna meerteesnesi un Jurjewas-Werawas 4. eezirkna meerteesnesis, titularpadomneeks Engberts par Jelgawas-Bauskas 3. eezirkna meerteesnesi.

No Bauskas aprinka seemeleetrumeem. Aisbehdsis „mediums". Kehblitim wiss jasin, janosaka pat nebeła un deena, kurâ kahds augs dehstams, waj kahda labiba sehjama. Un schis to ari dara. Bet zik pareisi tas buhs rihkojees, israhdisees rudenî pee raschas eewahkschanas. Muhsu nowadâ daschi spiritisma draugi bij atraduschi „mediumu". Sehdes tika noturetas beeschi: daschu swehtdeenu diwâs pat trijâs mahjâs. Eesahkumâ mediumam weesoschanâs drihs weenâs, drihs otrâs mahjâs warbuht bij patikusi, bet galu galâ tomehr tapusi par apgruhtinaschanu. Tagad mediums pasudis, un neweens nesin wina dsihwes weetu. Spiritisma draugi saka: „Tihrais posts!" — Jadomâ, ka sinamais zilweks aisbehdsis is ta apgabala tamdehl, ka par daudz tizis swehtdeenas meerâ trauzets.

— **Wehtra.** 30. maijâ, pehz ilga, pastahwigi sausa un karsta laika usnahza leetus, pawadits no wehtras un pehrkona, pee kam ari nokrita reti krusas graudi. Wehtra nodarija daudz skahdes, ehkâm jumtus nopostidama un meschôs kokus aplausdama. P.

No Nihseres. Schejeeneeschus pahrsteidsa ta behdu wehsts, ka muhsu ilggadigais un zeenitais **skolotajs Jahnis Wolffs** pehz ihsas slimibas Jelgawas diakonisu namâ 25. maijâ sch. g. aisgahjis us muhschigu dusu. — Nelaika Wolffs sabija par skolotaju 30 gadus, no teem Nihseres pagasta skolâ 28 gadus, pee tam wehl 14 gadus wadijis pagasta waldes un teesas skrihwera amatu. — Winsch bija labi eezeenits no sawas preeschzibas, mihlets un godats no sawa pagasta, sawas saizibas un darbibas dehl — sewischki skolas sinâ, un ikkatris, kas ar winu pasinâs, noschehlo wina ahtro nahwi. — Salda dusa! A. Z.

Par Kuldigas nodoklu waldes lozekli us tekoscheem trim gadeem apstiprinats no 1. junija Schanno Romms. (K. G. A.)

Wentspils-Kuldigas 1. eezirkna meerteesnesis, walstspadomneeks Baschenows, slimibas dehl, us pascha luhgumu, atlaists no amata.

No Jelgawas.

Bijuschais Jelgawas pilsehtas galwa un aprinka marschals Pauls Hahns nomiris 6. maijâ 73 gadu wezumâ.

Jelgawas pilsehtas domneeki 6. maijâ noturejuschi sawu **pirmo sapulzi** tagadejâ sastahwâ. Pirmâ sapulzê isdaritâm wehleschanâm bij schahdi panahkumi: eewehlets par pilsehtas galwu — lihdsschinejais pilsehtas galwa T. von Engelmans, par pilsehtas waldes lozekli — lihdsschinejais E. Dannenbergs un par pilsehtas sekretaru — lihdsschinejais Richards Schmidts. Par domneeku sapulzes wadoni tahdôs atgadijumôs, kurôs pilsehtas galwa pehz likumeem newar wadit, eewehlets swehrinats adwokats Julijs Schiemana kgs un par gubernas waldes lozekli preeksch pilsehtas leetâm eewehlets swehrinats adwokats barons Fr. v. Hüllesema kgs. X.

Jaunâs Latweeschu basnizas leetâ. Preeksch neilga laika Latweeschu Awisês bij sinots, ka Jelgawas Latw. pilsehtas draudse eewehlejusi komiteju, kas lai ruhpetos par dahwanu lasischanu jaunzelamai basnizai par labu un kas lai nemtu sawâ pahrwaldibâ wisu schim mehrkim salasito naudu. Komiteja jau eesahkusi sawu darbibu, gatawodamees us rudenî sarihkojamu wispahrigu dahwanu lasischanu Jelgawâ, kahda no augstas waldibas atkauta. Lasitajeem buhs patihkami dsirdet, zik lihds schim laikam schim mehrkim sakrohts un kahdâ mehrâ dahwanu lasischana sekmejusees pehdejôs gadôs. Jau mahzitaja Grassa laikâ ussahka dahwanas lasit jaunzelamai Latw. pilsehtas draudses basnizai par labu. Mahzitajs Reinhards, eestahjotees Jelgawas Latw. pilsehtas draudsê mahzitajam Grassim par pehznahzeju, ispelnijees leelu pateizibu, turpinadams ar jo leelâm sekmèm eesahkto darbu, un dahwanas wina laikâ pluhduschas bagatâ mehrâ. 1897. g. salasiti 1250 rbl., 1898. g. 4487 r. 89 k., 1899. g. 3696 r. 70 k., 1900. g. 2305 r. 81½ kap., 1901. g. lihds junija mehnesim 1250 r. Schee skaitki gaischi leezina par draudses karstu wehleschanos, reis kluht sawâ pascha deewanamâ. Teescham tâs ir leelas summas! Bet kadehk gan pehdejôs gadôs dahwanas masak dotas, nekâ peem. 1898. g.? Tas isskaidrojams pa dalai gan tâ, ka daschus gadus atpakal draudses lozekli stipri loloja zeribas, kluht drihs pee mehrka, bet tâ ka daschi gadi pagahjuschi un wehl kahds gadinsch paees, kamehr draudse tiks pee sawas basnizas, interese sahkusi atdsist. Pa dalai schi leeta isskaidrojama ari tâ, ka dasches isrihkojums eepreekschejâ gadâ nahzis par labu nahkoschajam gadam, peem. wairak nekâ 500 rbl. no kahda isrihkojuma 1900. g. eemaksati 1901. g.

Bet zerešim, ka wezâ dedsiba atkal eeradisees, kad redsês un dsirdês, ka neesam wisai tahli no gala mehrka. Lihds schim no draudses samesti jaunzelamai basnizai par labu pawisam 15,740 rbl., bes tam Kursemes muischneeziba nowehlejusi 10,000 rbl., tâ tad buhwkapitals schimbrihscham sneedsâs lihds 26,000 rubl.

Minetâ summa, isnemot muischneezibas dahwinatos 10,000 rbl., sanahkusi no Jelgawas eemihtneekeem. Buhtu gan jawehlâs, kaut ari tizibas beedri ahrpus Jelgawas ar sawâm dahwanâm nahktu talkâ pee schi teizamâ darba. Kad ap 50,000 rbl. buhs sanahkuschi, warès kertees pee darba. Ja schai rudenî nodomatâ wispahriga dahwanu lasischana eenestu wairak tuhkstoschu, tad, tâ mums schkeet, rudenî 1902. g. waretu likt pamatu jaunajai basnizai.

Lai tadehk ar preezigu zeribu turpinam eesahkto darbu un lai katrs no sawas puses pehz spehjas nahk palihgâ ar sawâm artawâm. M.

Redakzijas peesihme: No sirds jawehlâs, lai schee preezigu zeribu pilditee wahrdi wisur atrastu spehzigu atbalsi. No draudses widus eezeltâ komiteja tikai tad warès ar labâm sekmèm rihkotees, ja wisa draudse ar winu ees roku rokâ. Draudsei paschai ir pirmais peenahkums gahdat par sawâm garigajâm wajadsibâm, un tad tikai wina ari drihkst sagaidit peepalihdsibu no zitâm pusèm. Ka tizibas beedri no zitâm draudsêm grib mums nahkt palihgâ, tas jau ari lihdsschim bijis redsams, un jo dedsigaki pate draudse kersees pee darba, jo wairak, zerams, nahks pabalsta ari no muhsu pilsehtas lihdseedsihwotajeem un zitureenes. Tâ krahsees artawa pee artawas un augscham issazitas zeribas teescham ari warès peepildites.

Esam ari no sawas puses labpraht gatawi nemt pretim dahwanas preeksch jaunâs Latw. basnizas un par tâm twitet „Latw. Awisês".

Latweeschu teatra israhde „Kruschoka" wasaras teatra telpâs 10. junijâ sch. g. bij jau peewilkusi publiku prahwakâ skaitâ, nekâ pagahjuschâ reisê. Israhdija M. v. Wildenbrucha skatu lugu 4 zehleenôs: „Weselas azis" (wahzisku „Die Haubenlerche"), Latweeschu skatuwei apstrahdajis Fr. Meerkalns. Atsihstos, ka us israhdi gahju ar leelakâm zeribâm, bet deemschehl schis zeribas mas, waj nepawisam nepeepildijâs. Pirmkahrt, pats lugas saturs. Meklet to paschu mahkslas isweizibu, ko pee Sudermana, Fuldas, Hauptmana un t. t., pee Wildenbrucha, wismas schinî gabalâ, newar, ari kâ bramu rakstneeks techniskâ sinâ winsch tahlu stahw pakal romanu un nowelu rakstneekam, kahdu mehs Wildenbruchu pasihstam. Warbuht Wahzu birgeli, lugu redsot, noslauzis asaras, bet Latweeschu skatitajam wina ar sawu neweiklo isstrahdajumu un nodilušcho saturu nepasneedz neko zehlaku. Zitâs skatu lugâs isleeto pasuduschas wehstules, kahdu piparu atschkaidijumu un t. t., lai beigâs dabutu diwi laimigus pahrischus, te isleetots kahds neglihts skats, lai eewaditu saldâ laulibas ostâ tschetras isslahpuschas dwehseles. Waj tahda noluhka dehl teescham wajadseja isleetot tahdus lihdsekkus? No israhditajeem Krastina kga Augusts Langentals nepawisam nebij sawâ lomâ. Hermans, wina pusbrahlis (Bergera kgs) gan bij labaks, tomehr sawâ lomâ winsch bij par mas samaitats, par daudz godigs. Un ta frisura? Ta israhdija brihsak newainigo Josefu Potiwara namâ, nekâ pagahjuscho fabrikas ihpaschneeka pusbrahli. Ar weeschnu A. Egloneek jkdsi sahkumâ bijâm wairak apmeerinati, nekâ us beigâm. Sinams ziti spehletaji, ihpaschi Krastina kgs wiseem spehkeem masinaja Egloneek jkdses spehles labo eespaidu. Salihdsinot labaki spehleja sawas lomas Schrona jkdse, Reslera un Trimpus kgi. Trimpus kgam wina pascha labâ, wajadsetu wairak atturetees no lehteem efekteem. Elsas Allunan jkdsei schi loma bij pahrak gruhta, warbuht pahri par winas spehkeem, un tad wina tajâ allasch aismirstâs. Pehz tam, kad Lene schkiras no Hefelda un atnahk Langentala namâ, winai jaisrahda wairak zeeteja, sehrotaja, bet ne jautra mulkiga skuke, kas pirmâ zehleenâ. Lene pirmâ, neteiksim zeturtâ, bet jau treschâ zehleenâ ir zitas. Teatra wadiba daritu loti labi, ja sahles dibinâ gahdatu wairak par kahrtibneekeem, lai statitaji ar skaţâm peesihmèm un diktu sarunaschanos netrauzetu israhdi. R.

Sahdsiba. Treschdeen 30. maijâ 19 gadus wezâ eemihtneeze J. K., kas dsihwo Dobeles eelâ B. namâ, pa to laiku, kamehr winas blakameemihtneeze us ihsu laiku aisgahjuse projam, atslehgdama kumodi, issaguse daschadas selta un sudraba leetas un drehbes, wehrtibâ par 30 rubleem. Ahtrumâ pakalmeklejot, sahdsiba tikuse peenahkta un par to usnemts protokols, pehz kam otrâ eezirkna meerteesnesis jauno sagleni nosodijis us 4 mehnescheem zeetumâ. —.—

Slihkone. Sestdeen 9. junijâ ap pulksten 11 wakarâ garamgahjeji pamanija, ka Drikšâ eepretim sinagogai uhdenî rehgojâs kahda seeweescha tehls. Tika peesaukta polizija, kas slihkoni iswilka un aisgahdaja us slimnizas lihku kambari. Otrâ deenâ ta tika pasihta par schejeenes 17 gadus wezo eemihtneezi M. D., kas, kâ tika issinats, ar sawu audschu mahti dehl bruhtgana sastrihdedamâs, apsolijusees zaur noslihzinaschanos sew padarit galu. —.—

Eewainojums. Sestdeen 9. junijâ pehz pulksten 8 wakarâ Leelajâ eelâ diwi schejeenes strahdneeki, kreetnâ duhschâ buhdami, isnahkuschi no R. weesnizas un ussahkuschi us eelas strihdu, pee kam pirmais strahdneeks F. ar kahdu dsels eerozi tik wahrigi eewainojis sawam darba beedrim O. galwu, ka to steigschus wajadsejis aiswest us slimnizu, kur tam tikuse sneegta ahrstu palihdsiba. Par notikumu usnemts protokols un kâ dsirdams tad paceschot wairak nedelas, kamehr eewainotais atkal isweseloschotees un palikschot par strahdneeku. —.—

Wisjaunakâs sinas.

Kreewu telegrm.-agentura.

Peterburgâ, 11. junijâ. Sinojums par Winas Majestates Keisareenes Aleksandras Feodorownas un K. A. leelkuases Anastasijas Nikolajewnas weselibas apstahkleem 10. junijâ skan schahdi: Winas Majestate Keisareene juhtâs pilnigi wesela. Augstâ jaunpeedsimuschâ ar sekmèm teek ehdinata.

Londonâ, 22. (9.) junijâ. Awisei „Daily Mail" sino is Johannesburgas, ka Dewets atrodotees seemelôs no Kronschtates. Wiseem Buhru waboneem esot tikai masi pulzini. Beiers un Weiss esot saweenojuschees seemelôs no Pretorijas. Masi Buhru pulzini pastahwigi apgruhtinot Angku preekschpulkus, pa deenâm turedamees apslehpti un pa naktim usbrukdami, lai notwertu Angleem lopus.

Brisselê, 22. (9.) jun. Awisei „Petit Bleu" Dr. Leidss isskaidrojis, ka sina par Botas nodomu padotees esot smeekliga. — Tai paschai awisei sino is Londonas, ka tureenes waldibai naw nekahdas sinas no Botas peenahkuschas.

Konstantinopolê, 22. (9.) jun. Turku waldiba usdewa saweem suhtneem, lai tee issaka leelwalstim Turzijas pateizibu par winu labwehligo istureschanos Kretas jautajumâ, atsihstot Turzijas wirswalsibu pahr salu un atstahjot tur lihdsschinejo kahrtibu.

Kradokâ, 22. (9.) junijâ. (Reutera.) Maidlandes strehlneeku jahtneeki saudeja zeturtdeen pee Waterklofas 10 krituschus, 4 eewainotus un 66 sawangotus. Lihds ar eewainoteem aisweda weenu Buhri us Kradoku.

Izdewejs un redaktors: **Dr. A. Bielenstein.**
Redaktors: **J. Weissmanis.**
Дозволено цензурою. Рига, 11-го іюня 1901 г.
Drukats pee A. F. Stenjenhagena un dehla Jelgawâ.